

ประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา :
กรณีศึกษาผู้เข้ารับการฝึกอบรมตาม
พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร
พรรชมน บุษบงษ์
พจนีย์ ลักกิตโร

สงขลา

เลขหมู่	HE5603	048	8045
Bib Key		

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

ประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้เข้ารับการฝึกอบรม
ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

การประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้เข้ารับการฝึกอบรม
ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 มีวัตถุประสงค์ (1) ศึกษาลักษณะที่สำคัญของผู้ทำบัญชี
(2) ศึกษาถึงศักยภาพทางด้านวิชาชีพบัญชี และ (3) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพทางวิชาชีพ
บัญชี โดยจัดเก็บตัวอย่างจำนวน 103 ตัวอย่าง จากผู้ทำบัญชีที่เข้าอบรม ซึ่งมาจากจังหวัดสงขลา
จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 53.9

ผลการศึกษา พบว่าผู้ทำบัญชีส่วนมากมีลักษณะทั่วไป คือ ทำงานในกิจการ
ประเภทอุตสาหกรรม เป็นหญิง มีสถานภาพสมรส อายุอยู่ในช่วง 36-45 ปี จบการศึกษาระดับ
ปริญญาตรี แต่ไม่ใช่สาขาการบัญชี มีสถานภาพการทำงานเป็นพนักงานและทำงานในบริษัท
จำกัด ส่วนคุณสมบัติของผู้ทำบัญชี พบว่าความสามารถในการทำงานอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
ความสามารถทางวิชาชีพอยู่ในระดับนำไปใช้ได้ และความต้องการพัฒนาตนเองต้องการเพิ่มพูน
ความรู้ทางด้านมาตรฐานการบัญชี

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อศักยภาพของผู้ทำบัญชีจังหวัด
สงขลา พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำงาน เพศมีความสัมพันธ์กับความสามารถ
ทางวิชาชีพ สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาด้านมาตรฐานการ
สอบบัญชี และระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาด้านภาษีอากร

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา คือ (1) ควรมีการพัฒนาผู้ทำบัญชีกลุ่มที่
ทำงานอยู่ให้มีวุฒิการศึกษา (จบปริญญาตรี สาขาบัญชี) (2) ควรมีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง
ให้ผู้ทำบัญชี (3) ควรเพิ่มค่าตัวแปร เช่น ประสบการณ์ทำงาน การพัฒนาตนเอง (การเพิ่มวุฒิ
การศึกษา) และการวางแผนอาชีพของผู้ทำบัญชี เข้ามาในการศึกษาครั้งต่อไป (4) การศึกษาครั้ง
ต่อไปควรเปิดโอกาสให้กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชี และ (5) การศึกษา
ครั้งต่อไป ควรกำหนดรายละเอียดของวิชาที่ต้องการพัฒนาตนเอง

Abstract

The Assessment of the Accountant's Competence in Songkhla : A Case Study of Trainees under the Accounting Act 2000

The Assessment of Accountant's in Songkhla : A Case Study of Trainees under the Accounting Act 2000. The objectives of this paper are as follow : (1) Examining the significant characteristics of accountants, (2) investigating of potential of professional accountants, and (3) study the determinant factors influencing professional accountants. The samples drawn from participating accountant trainees 103 out of 191 trainees, or 53.9% of population.

The finding revealed that majority of accountants work in industrial establishments. Female accountants are dominant, married the 36-45 age bracket, having Bachelor's degree of non-accounting major, their work status are accounting staff in various companies (limited companies). Competence and work performance of accountants are on average or mediocre, capability of work application and are enthusiastic to obtain new knowledge on accounting standard.

The factors influencing professional accountants potential in Songkhla province revealed that age level is related to work capability. Gender or the state of being male or female is also related to professional competence, marital status is related To the demand for the development of auditing standard, and level of education is also related to the demand for taxation development.

Final recommendations included the following : (1) should further develop those accountants to achieve a bachelor's degree in Accounting, (2) continuing learning program in accounting should be established (within organizations or external institutes), (3) other variable should be added, i.e., work experience, self-development (level of education to be achieved) and accountant career planning for future research to be undertaken, (4) future study should invite stakeholders to assess accountant capability and work performance, and (5) future research should thoroughly include subjects/courses for self-development.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
Abstract	(2)
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ของการวิจัย	3
หน่วยงานที่ใช้ประโยชน์	4
ขอบเขตการวิจัย	4
สรุป	4
บทที่ 2 การวิจัยเอกสาร	
การปฏิรูปวิชาชีพบัญชี	5
คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ทำบัญชี	9
สรุป	16
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
การเลือกพื้นที่ศึกษา	17
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	17
เครื่องมือการวิจัย	18
การเก็บรวบรวมข้อมูล	21
การวิเคราะห์ข้อมูล	21
สรุป	21
ภาคผนวก - แบบสอบถามประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชี	23
บทที่ 4 ผลการศึกษา : ศักยภาพของผู้ทำบัญชี	
ข้อมูลส่วนตัวผู้ทำบัญชี	29
คุณสมบัติของผู้ทำบัญชี	32
สรุป	39

บทที่ 5	ผลการศึกษา : ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพของผู้ทำบัญชี	
	ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนตัวของผู้ทำบัญชี	40
	กับความสามารถในการทำงาน	
	ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนตัวของผู้ทำบัญชี	41
	กับความสามารถทางวิชาชีพ	
	ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนตัวของผู้ทำบัญชี	42
	กับความต้องการพัฒนาตนเอง	
	สรุป	43
บทที่ 6	การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
	ผลการประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา	44
	การอภิปรายผล	49
	ข้อเสนอแนะ	52
	สรุป	53
	บรรณานุกรม	55

บทที่ 1

บทนำ

บทนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับความเป็นมาของปัญหาที่ทำให้เกิดการวิจัยเกี่ยวกับ "ประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชี จังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543" วัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย และขอบเขตของการวิจัย

ความเป็นมาของปัญหา

สภาพแวดล้อมภายนอกธุรกิจประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทางสังคม ทางการเมืองและกฎหมาย ทางเทคโนโลยี ทางการแข่งขัน และทางเศรษฐกิจ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีผลกระทบต่อธุรกิจอย่างมาก ทำให้ภายในธุรกิจเองต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง โดยการสร้างโอกาสสำหรับการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ทางธุรกิจ นำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานใหม่ ๆ ขึ้น (Blanchard, Schewe, Nelson and Hiam, 1996 : 8-16) นักบัญชีต้องตระหนักถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และเข้าใจว่าการดำเนินธุรกิจจะอยู่ภายใต้เงื่อนไข

1. องค์กรต้องมีความเข้มแข็ง เพื่อความอยู่รอดขององค์กร
2. ต้องเลือกใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม
3. ต้องสร้างพันธมิตรทางธุรกิจในระดับภูมิภาคและนานาชาติ
4. สินค้าและบริการต้องมีคุณภาพ (คณะอนุกรรมการฝ่ายวิชาการ 2540 : 67)

ปัจจุบันลูกค้าคาดหวังคุณภาพที่นอกเหนือจากการหมายถึง ราคา ความคงทน และการใช้ประโยชน์ของสินค้า แต่ครอบคลุมถึงความเชื่อถือได้ของแหล่งผลิต การให้ความสำคัญต่อการรักษาสภาพแวดล้อม การนับถือสิทธิมนุษยชน และการทำธุรกิจอย่างมีจริยธรรม

ผู้บริหารมีหน้าที่หลักคือ การตัดสินใจ การวางแผน การสั่งการและแรงจูงใจ และการควบคุม ซึ่งในทุกหน้าที่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้สารสนเทศ ธุรกิจทุกแห่งมีระบบสารสนเทศทางการบริหารของตนเอง ดังนั้น สารสนเทศทางการบริหารหมายถึง การรวบรวมและจัดทำข้อมูลที่จำเป็น เพื่อเป็นสารสนเทศให้ผู้บริหารนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ การวางแผน สั่งการและสร้างแรงจูงใจและการควบคุม นักบัญชีเป็นกลุ่มผู้สร้างสารสนเทศทางการบัญชี ซึ่งเป็น

ระบบย่อยของระบบสารสนเทศทางการบริหาร ซึ่งจะทำหน้าที่หลักคือ จัดการเกี่ยวกับรายการธุรกิจ และข้อมูลทางการเงิน (Hilton, 1999 : 4-7) เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ มีการประเมินสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาพบว่า ข้อมูลการเงินการบัญชีเป็นปัญหาหนึ่ง กล่าวคือ มีข้อบกพร่อง ไม่เอื้อต่อการตัดสินใจที่ดี แม้ว่าจะมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเท่าเทียมกับมาตรฐานสากล แต่นักบัญชียังคงทำผิดมารยาทวิชาชีพ ทำให้เกิดความไม่เชื่อถือในวิชาชีพ (คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ, 2540 : 68)

วิชาชีพบัญชีเคยเป็นวิชาชีพที่มีความมั่นคง และไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงมากนักในอดีต เมื่อก้าวเข้าสู่ยุคของข้อมูลข่าวสาร พร้อมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอก ทำให้เกิดภาวะกดดันต่อนักบัญชีที่จะต้องปรับตัวเอง วันที่ 1 กรกฎาคม 2541 คณะกรรมการการศึกษาของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศกำหนดแนวทางการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ใช้เป็นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพต่อไป ดังนี้ (ปกรณ์ เพ็ญภาคกุล 2542 : 181)

1. เป้าหมายของการศึกษา และประสบการณ์ทางการบัญชี เพื่อเป็นนักวิชาชีพบัญชี คือ ต้องก่อให้เกิดนักบัญชีที่มีความชำนาญในวิชาชีพ สามารถสนับสนุนต่อวิชาชีพและสังคมที่ตนเองปฏิบัติงาน
2. ความรู้ ความชำนาญ และคุณค่าทางวิชาชีพที่จำเป็น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น กล่าวคือ นักบัญชีจะต้องมีทัศนคติของการเรียนรู้ เพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงตลอดชีพการปฏิบัติงานวิชาชีพ
3. องค์ประกอบของการศึกษา และประสบการณ์ทางการบัญชี คือ การกำหนดคุณสมบัติขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไป และความรู้ทางวิชาชีพ เพื่อนำไปสู่กระบวนการฝึกหัดงาน

จากสภาพการณ์ที่กล่าวมาแล้ว ทำให้สถาบันการศึกษาของรัฐที่จัดการเรียนการสอนทางวิชาชีพบัญชี รวมตัวกันจัดทำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต เพื่อกำหนดเป็นแนวมาตรฐานของวิชาชีพ นอกจากนี้มีการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติ 2 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพการบัญชีและร่างพระราชบัญญัติการบัญชี เพื่อเป็นโครงสร้างการกำกับดูแลและการพัฒนาวิชาชีพ ปรากฏว่าพระราชบัญญัติการบัญชีผ่านการพิจารณาและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2543 กำหนดคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีอย่างชัดเจนมากขึ้น พร้อมกับการเสนอแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพการบัญชีหลากหลายรูปแบบ ในระยะแรกได้พัฒนานักบัญชีที่ไม่จบการศึกษาในระดับ

ปริญญาตรีให้มีความรู้และความเข้าใจในความรู้ทางบัญชีที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ให้ทันกับความต้องการของนักบริหาร (ดำเนินการช่วงมกราคม - กรกฎาคม 2544) นอกจากนี้ยังมีโครงการอบรมทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมในการพัฒนาบุคลากร ซึ่งได้จัดการฝึกอบรมผู้ทำบัญชีไปแล้ว และจะต้องเข้าร่วมในการพัฒนาบุคลากรในโครงการอบรมทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่ากลุ่มนักบัญชีที่เข้ารับการอบรมในหลักสูตรพัฒนาตนเองตามพระราชบัญญัติการบัญชีกลุ่มนี้เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่จะสะท้อนภาพศักยภาพ ในวิชาชีพที่ได้ดำเนินการในปัจจุบัน และเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาบุคลากรในอนาคต และยังสร้างองค์ความรู้ที่เหมาะสมในสายวิชาชีพด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการวิจัย "ประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้รับการฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543" มีวัตถุประสงค์

1. ศึกษาลักษณะเฉพาะที่สำคัญของผู้ทำบัญชี
2. ศึกษาศักยภาพทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชี
3. ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

โครงการวิจัย "ประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้รับการฝึกอบรม ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543" จะเป็นข้อมูลเบื้องต้น ที่เป็นประโยชน์ดังนี้

1. เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมสาขาการบัญชีที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากทราบคุณลักษณะและศักยภาพของวิชาชีพ
2. เป็นการเพิ่มพูนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจในส่วนของการบัญชี ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีตัวอย่างที่ชัดเจนและเป็นไทย

หน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

โครงการวิจัย "ประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้เข้ารับการศึกษาต่อตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543" จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งภาครัฐและเอกชน (เช่น กรมทะเบียนการค้า หรือ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย) ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม
2. ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ใช้ในการเรียนการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

โครงการวิจัย "ประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้เข้ารับการศึกษาต่อตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543" กำหนดขอบเขตการวิจัย คือ กำหนดกลุ่มประชากรที่เข้ารับการศึกษาต่อตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 215 คน โดยจะจัดเก็บตัวอย่าง 100 ตัวอย่าง ซึ่งมุ่งเน้นผู้ทำบัญชีเฉพาะในจังหวัดสงขลา ซึ่งมีจำนวน 191 คน

สรุป

สภาพแวดล้อมภายนอกธุรกิจเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับความต้องการใช้สารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการตัดสินใจมีมากขึ้น ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลทุกระดับต้องการสารสนเทศทางการบัญชีที่มีความยุติธรรม และโปร่งใส ส่งผลให้นักบัญชีต้องปรับปรุงตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนาคูณการ ซึ่งต้องทำความเข้าใจพื้นฐานของนักบัญชีก่อน ดังนั้น จึงมีการประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชี

บทที่ 2

การวิจัยเอกสาร

บทนี้จะนำเสนอการวิจัยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ "การประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้เข้ารับการอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543"

การปฏิรูปวิชาชีพบัญชี

ปัจจุบันวิชาชีพบัญชีเป็นอาชีพหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี การพัฒนาทางเทคโนโลยี การเข้าสู่ยุคของข้อมูลข่าวสาร และพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

การเปิดการค้าเสรี

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการเป็นรายสาขาคตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2535 แม้ว่าการดำเนินงานจะมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป สาขาวิชาชีพการบัญชี พัฒนาวินัยทางวิชาชีพ และผ่านความเห็นชอบจากคณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการขององค์การการค้าโลก เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2541 สาระสำคัญของวินัยดังกล่าว คือ

1. มีวัตถุประสงค์อำนวยความสะดวกการค้าบริการสาขาบัญชี ให้มั่นใจว่า กฎ ระเบียบ ภายในของประเทศสมาชิกต้องยึดหลักความโปร่งใส มีหลักการ และไม่สร้างภาระเกินจำเป็น
2. วินัยทางวิชาชีพ เป็นมาตรการที่ดำเนินการโดยรัฐ หรือหน่วยงานที่ไม่ใช่ภาครัฐ ที่รับผิดชอบด้านการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ โดยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับ
 - 2.1 ความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูล
 - 2.2 เงื่อนไขในการออกใบอนุญาต ต้องเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ และมีหลักเกณฑ์
 - 2.3 กระบวนการออกใบอนุญาต ต้องกำหนดไว้ล่วงหน้า เปิดเผยให้สาธารณชนทราบ มีหลักเกณฑ์ และไม่เป็นการกีดกันผู้ให้บริการ

- 2.4 ข้อกำหนดด้านคุณสมบัติต้องจำกัดเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ให้อนุญาต
- 2.5 กระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติ
- 2.6 มาตรฐานทางเทคนิค (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2541 : 63-65)

นอกจากการกำหนดวินัยทางวิชาชีพแล้ว ประเทศไทยในฐานะสมาชิกขององค์การค้าโลกต้องเปิดเสรีทางด้านบริการการบัญชีและการสอบบัญชี โดยกำหนดแนวทางข้อตกลงดังนี้

1. ให้ต่างชาติเข้ามาจัดตั้งหน่วยธุรกิจเพื่อให้บริการด้านการบัญชี ภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องจัดตั้งในรูปบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนในประเทศไทย สัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติ ไม่เกินร้อยละ 49 ของทุนจดทะเบียน และจำนวนผู้ถือหุ้นที่เป็นคนต่างชาติ จะต้องน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด
2. ไม่ผูกพันให้คนต่างชาติเข้ามาประกอบวิชาชีพบัญชี รวมทั้งการให้บริการข้ามพรมแดนจากต่างประเทศ
3. ไม่มีข้อจำกัดในการที่คนไทยจะไปให้บริการด้านการบัญชีในต่างประเทศ (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2541 : 66)

การเปิดเสรีการค้าบริการเท่ากับเปิดโอกาสให้นักบัญชีจากต่างชาติเข้ามาสู่ตลาดแรงงานของประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลให้นักบัญชีเตรียมพร้อมที่จะต้องปรับปรุงตนเองให้มีความสามารถมากขึ้นเพื่อการเข้าสู่ภาวะการแข่งขันระดับสากล

การพัฒนาเทคโนโลยี

การพัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ รวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่นำมาใช้ในงานของนักบัญชี ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบบัญชี ข้อมูลบัญชีที่เคยจัดเก็บในรูปแบบเอกสารเปลี่ยนเป็นการจัดเก็บแบบแฟ้มข้อมูล ขั้นตอนการจัดทำเอกสารและส่งเอกสารจากหน่วยหนึ่งไปยังอีกหน่วย เปลี่ยนแปลงเป็นการจัดส่งตามระบบอัตโนมัติแทน ขั้นตอนการทำงานลดลง รวมทั้งลดงานเอกสารลง สภาวะดังกล่าวส่งผลให้นักบัญชีต้องเข้าใจการทำงานของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แยกรายการที่สามารถเข้าสู่ระบบอัตโนมัติโดยไม่มีเอกสารแนบการจัดเก็บข้อมูลทางธุรกิจควรจัดเก็บแบบใด การวิเคราะห์ควรใช้วิธีการใด และการติดตามข้อมูลจะดำเนินการได้เช่นใด (ฉัตร วาสึกุศล, 2541 : 263)

ข้อมูลข่าวสาร

ปัจจุบันการแข่งขันทางธุรกิจที่ความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี มีส่วนทำให้ข้อมูลข่าวสารมีจำนวนมากและทำได้รวดเร็ว ซึ่งสารสนเทศเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญต่อความอยู่รอดขององค์กรที่เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงาน นักบัญชีเป็นผู้จัดทำสารสนเทศทางบัญชี ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการตอบคำถามทางการเงิน ซึ่งจะช่วยให้ฝ่ายจัดการสามารถกำหนดทิศทาง กลยุทธ์ของกิจการได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม จากสภาพดังกล่าว นักบัญชีถูกเรียกร้องให้เพิ่มพูนองค์ความรู้ต่าง ๆ คือ

1. การอ่านและวิเคราะห์งบกระแสเงินสด
2. ความรู้เรื่องตลาดเงิน ตลาดทุน และความเข้าใจในเศรษฐศาสตร์มหภาค
 - 2.1 นโยบายการเงินการคลัง
 - 2.2 การได้เปรียบคู่แข่ง
 - 2.3 การวิเคราะห์ทางการเงิน
3. เทคนิคของการวิเคราะห์งบประมาณลงทุน
4. การจัดหาเงินทุนระยะสั้น (สุวิชัย เมฆะอำนวยการ, 2541 : 351)

พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

ปี 2540 ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ส่งผลให้ต้องปิดธุรกิจธนาคารและสถาบันการเงิน หลังจากนั้นประเทศไทยได้ขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ผลการวิเคราะห์วิกฤตการณ์ดังกล่าวสรุปว่า "วิกฤตการณ์ทางการเงินของภูมิภาคเอเชียเกิดจากความไม่เพียงพอในเรื่องข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการรวมงบการเงินกับบริษัทที่มีความเกี่ยวพันกัน ระบบบัญชียังปกปิดความอ่อนแอทางการเงินที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นผลอันเกิดจากการให้กู้หรือการลงทุนที่ไม่เหมาะสม (อุษณา ภัทรมนตรี, 2543 : 66)

ประเทศไทยได้ตกลงที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับวิชาชีพเกี่ยวกับระบบข้อมูลที่ขาดความโปร่งใส และความน่าเชื่อถือ โดยมีการร่างพระราชบัญญัติ 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติวิชาชีพการบัญชี และพระราชบัญญัติการบัญชี ซึ่งส่งผลให้เกิดสถาบันวิชาชีพ ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเอง รวมทั้งความพยายามที่จะปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชีให้เป็นมาตรฐานสากล พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2543 แต่ร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพยังไม่ผ่านกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา วัตถุประสงค์หลักของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 คือ การยกระดับของมาตรฐานการทำ

บัญชีของประเทศ กฎหมายฉบับนี้กำหนดผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการบัญชี 2 กลุ่ม คือ (1) ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หมายถึง ผู้มีหน้าที่จัดให้มีการทำบัญชี ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ประกอบด้วย 7 ประเภท และ (2) ผู้ทำบัญชี หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่อธิบดีกำหนด ดังนี้

กลุ่มที่ 1 บุคคลธรรมดา ถ้าทำเองได้ ไม่กำหนดคุณสมบัติ แต่ถ้าจ้างทำจะต้องมีคุณสมบัติเหมือนกลุ่ม 3 และ 4

กลุ่มที่ 2 ห้างหุ้นส่วนไม่จดทะเบียน ต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่ม 3 และ 4

กลุ่มที่ 3 ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและบริษัทจำกัด (ทุนไม่เกิน 5 ล้านบาท สินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และมีรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท) ต้องมีคุณสมบัติประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (การบัญชี) ปวส. หรืออนุปริญญา (บัญชี)

กลุ่มที่ 4 ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและบริษัทจำกัด (ทุน สินทรัพย์รวม และรายได้รวมมากกว่ากลุ่มที่ 3) บริษัทมหาชนจำกัด นิติบุคคลต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจการร่วมค้า สถาบันการเงิน ประกันภัยหรือประกันชีวิต และบริษัทส่งเสริมการลงทุน ต้องมีวุฒิปริญญาตรี (บัญชี)

นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้กำหนดมาตรฐานการบัญชีที่ถูกกฎหมาย ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และมีข้อกำหนดเกี่ยวกับเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการจัดทำบัญชี บัญชีและงบการเงินที่ต้องดำเนินการ หน้าที่ในการรักษาบัญชีและเอกสาร และหน้าที่ของผู้ทำบัญชี กฎหมายฉบับนี้มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในวิชาชีพการบัญชีอย่างมาก (พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543)

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งสาเหตุจากภายในและภายนอกประเทศ ทำให้วิชาชีพบัญชีปฏิรูปตนเองอย่างมาก ผู้ประกอบการวิชาชีพนี้ในปัจจุบันจำเป็นต้องเพิ่มทุนคุณวุฒิทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับคุณสมบัติผู้ทำบัญชีที่กำหนด นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ และบทบาทขององค์กรต่างประเทศ ทำให้เกิดการสร้างมาตรฐานการบัญชีที่เป็นสากล ซึ่งส่งผลให้เกิดการปรับปรุงองค์ความรู้ของนักบัญชีเช่นกัน

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ทำบัญชี

ผู้ทำบัญชีจะต้องทราบว่าการดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบัน และยุคอนาคตจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการค้าเสรี ที่มีการแข่งขันรุนแรงและไร้พรมแดน กลยุทธ์ทางธุรกิจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว ได้แก่

1. องค์กรต้องเข้มแข็ง เพราะองค์กรที่เข้มแข็งเท่านั้นจึงจะอยู่รอด
2. ต้องเลือกใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม
3. ต้องมีพันธมิตรทางธุรกิจในระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ
4. สินค้าและบริการต้องมีคุณภาพ

ภายใต้กลยุทธ์ทางธุรกิจที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้ผู้ทำบัญชีต้องเพิ่มบทบาทจากผู้บันทึกข้อมูลเป็นผู้ควบคุม และให้บริการด้านข้อมูล มีความรอบรู้ข้อมูลทางธุรกิจทุกด้าน เพื่อให้ข้อมูลด้านการวางแผน การติดตามผลงาน และการประเมินผลสำเร็จของงาน (คณะอนุกรรมการฝ่ายวิชาการ, 2540 : 67-68) การพิจารณาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ทำบัญชีจึงเป็นแนวคิดที่น่าสนใจ

แนวคิดคุณสมบัติของบุคคลที่กิจการต้องการ

ในการทำงาน กิจการจะมีกรอบการพิจารณาคุณสมบัติทั่วไปของบุคคล ซึ่งได้มีผู้เสนอแนวคิดและทฤษฎีไว้หลากหลายรูปแบบดังนี้

John H. Martin (ทรงศรี สนธิทรัพย์, 2544 : 73) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติทางด้านบุคลิกภาพที่สำคัญ 18 ประการ ที่ใช้ในการพิจารณาและประเมินคุณสมบัติ และคุณลักษณะของบุคคลต่าง ๆ โดยแบ่งบุคลิกภาพ 18 ประการ เป็น 3 ประเภท คือ

1. คุณสมบัติส่วนบุคคล ได้แก่ ลักษณะการหรือลักษณะนิสัย แรงขับเคลื่อน แรงจูงใจ การสื่อสาร ปฏิภาณ พลังงาน ความตั้งใจแน่วแน่เด็ดเดี่ยว และความหนักแน่น
2. คุณสมบัติด้านความรู้ความสามารถในอาชีพการงาน ได้แก่ ความไว้วางใจ ความซื่อตรง การอุทิศตน ความภูมิใจ ความชำนาญในการวิเคราะห์ และมีทักษะในการฟัง
3. คุณสมบัติด้านธุรกิจ ได้แก่ ประสิทธิภาพ ความรู้จักประหยัด วิธีดำเนินการ และผลกำไร

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ลักษณะของการบัญชีมีมากมายหลายประเภท เช่น บริการด้านการตรวจสอบภายใน การให้คำปรึกษาแนะนำทางการเงิน การมีส่วนร่วมในงาน สอบถามระบบต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐาน เป็นต้น ประกอบกับองค์กรธุรกิจเองต้องการ รายละเอียดที่เป็นประโยชน์กับผู้ใช้รายงาน เช่น การวิเคราะห์งบการเงิน การประเมินมูลค่า และการส่งสัญญาณเตือนภัย เพื่อประกอบการวางแผน ควบคุม การตัดสินใจ และการกำหนด นโยบายต่าง ๆ ผู้ทำบัญชีที่ดีจะต้องมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ รักษาไว้ซึ่งศีลธรรม และ จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ นอกจากนี้จะต้องมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา เพื่อให้มีความรู้ความ สามารถทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (สุวรรณ วลัยเสถียร, 2544 : 17)

Derek Rawntree (ทรงศรี สนธิทรัพย์, 2544 : 73) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับ คุณสมบัติส่วนตัวของบุคคลที่เหมาะสมกับงานด้านต่าง ๆ โดยพิจารณาตามหลักสำคัญ 8 ประการ คือ การศึกษา การฝึกงาน ประสบการณ์ ความสามารถทั่วไป ความสามารถเฉพาะด้าน บุคลิกภาพ สุขภาพและร่างกาย และสภาวะแวดล้อมส่วนบุคคล นอกจากนี้ Derek Rawntree ยังได้เสนอ แนวความคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติทางอาชีพของบุคคลที่เหมาะสมกับงานด้านต่าง ๆ โดยพิจารณา หลักใหญ่ 12 ประการ ได้แก่ ความรู้ทางด้านเทคนิคและอาชีพ ความรู้ความชำนาญในองค์กร ความสามารถในการเข้าใจสถานการณ์ ความสามารถในการทำการตัดสินใจ ความคิดสร้างสรรค์ ความสับสนทางจิต ความพร้อมจะปฏิบัติตามความคิดมากกว่าจะรอคอยให้เกิดขึ้นเอง ความ กล้าหาญที่จะนำสิ่งอันเป็นวิธีการซึ่งไม่เป็นที่นิยมมาใช้ ความยืดหยุ่น ความชัดเจนทางสังคม การเรียนรู้ด้วยตนเอง และความสามารถในการเรียนรู้จากประสบการณ์

จากการศึกษาความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ พบว่าสถาบันการศึกษาจะ ต้องมีการปรับปรุงตนเอง โดยเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี การวิเคราะห์และแก้ปัญหาต่าง ๆ นอกจากนี้ จะต้องมีการวิจรรวม การวิเคราะห์และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล (ฝ่ายวิจัยและฝ่ายวางแผน คณะพาณิชยศาสตร์และการ บัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543 : 177) ส่วนทางภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ดำเนินการสำรวจคุณสมบัติของบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ พบว่าคุณสมบัติบัณฑิตระดับ ปริญญาตรี ประกอบด้วย มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีจริยธรรม/ซื่อสัตย์ และสามารถปรับตัวได้ดี ส่วนบัณฑิตระดับปริญญาโทประกอบด้วย มีความรับผิดชอบ มีความเป็น ผู้นำ เชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามารถในการนำเสนอ อย่างไรก็ตามองค์กรเรียกร้องให้มีการปรับปรุงคุณสมบัติของบัณฑิตในระดับปริญญาตรี คือ ความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม ความอดทน ความคิดสร้างสรรค์ และมีความสามารถในการวิเคราะห์ และในระดับปริญญาโทประกอบด้วย ความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ ความสามารถด้าน

คอมพิวเตอร์ ความมีจริยธรรม ความอดทนในการทำงาน และรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม (อุทวาศี สมบูรณ์กุล และคณะ, 2543 : 40)

แนวคิดเกี่ยวกับผู้ทำบัญชี

เนื่องจากวิชาชีพทางการบัญชีมีความสำคัญต่อระบบการค้าโลก ดังนั้น องค์การการค้าโลกเข้ามามีบทบาท ทำให้คุณสมบัติของนักบัญชีมีความเป็นสากลมากขึ้น ทำให้ผู้เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ให้ความสนใจต่อความต้องการของผู้ใช้บริการมากขึ้น ซึ่งจะประเมินแนวคิดต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดเกณฑ์การประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชี

กัสมา กาซ็อน (ทรงศรี สนธิทรัพย์, 2544 : 75) ได้ทำการศึกษาความต้องการนักบัญชีของบริษัทในจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบในหน้าที่เป็นปัจจัยที่นายจ้างต้องการมากที่สุด ส่วนคุณลักษณะในด้านการแต่งกายเรียบร้อย การปรับตัวเข้าสถานการณ์และบุคคลอื่น ได้อย่างเหมาะสม มีความอดทน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานและไม่เลื่องงาน สามารถทำงานได้ทุกหน้าที่เป็นปัจจัยที่นายจ้างต้องการมาก สำหรับคุณลักษณะในด้านฐานทางการเงินคิ้นอยู่ในระดับความต้องการน้อย

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีความซับซ้อนและลักษณะทางธุรกรรมที่แตกต่างจากธุรกิจขนาดใหญ่ แต่ยังคงต้องปฏิบัติตามได้กรอบและข้อกำหนดที่รับรองทั่วไปตามมาตรฐานการบัญชี ซึ่งจะทำให้การจัดทำงบการเงินมีมาตรฐานและเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส และพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่วิสาหกิจขนาดใหญ่ ผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. เข้าใจเนื้อหาในแม่บทการบัญชี และปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีเฉพาะเรื่องได้อย่างถูกต้อง
2. ศึกษาถึงวัตถุประสงค์ ขอบเขต และคำนิยามของมาตรฐานการบัญชีแต่ละฉบับ ก่อนที่จะศึกษาข้อกำหนดและหลักการในรายละเอียด
3. ติดตามการตีความตามมาตรฐานการบัญชีที่สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยประกาศเผยแพร่ (สำนักกำกับดูแลธุรกิจกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2544 : 259-260)

สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกรและคณะ (2544) ศึกษาสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม : กรณีผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรภาษีอากร พบว่าลักษณะระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จัดทำโดยมุ่งเน้นการใช้ข้อมูลเพื่อการจัดการภายใน ส่งผลให้กิจการดำเนินการจัดทำบัญชีเอง พบว่าการใช้ข้อมูลทางการจัดการประเมินผลและการวางแผนอยู่ในระดับดี แต่การเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญยังอยู่ในขั้นตอนต้องปรับปรุง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับอนาคตที่เน้นความโปร่งใสของการดำเนินงาน คุณภาพของระบบสารสนเทศทางบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากความสนใจของผู้บริหารยังไม่สนใจมากนัก เพราะเข้าใจว่าเป็นงานประจำวันสามารถตัดสินใจได้โดยไม่ต้องใช้ข้อมูล ส่งผลทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ คือ ความบกพร่องของการจัดบันทึกข้อมูล คุณภาพของบุคลากรทางบัญชี และจำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบไม่เพียงพอ จากผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนภาพว่า ผลผลิตของงานทางบัญชียังคงมีปัญหาทางด้านคุณภาพ

จากระบบการค้าเสรี รวมทั้งวิกฤตทางการเงินส่งผลให้วิชาชีพทางบัญชี ซึ่งเป็นผู้สนองการเงิน ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลทางบัญชี และการสอบบัญชีมากขึ้น เพื่อจะนำไปสู่การใช้มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ องค์กรค้าโลกได้กำหนดวินัยว่าด้วยกฎระเบียบภายในประเทศ สาขาบัญชีไว้แล้ว ซึ่ง IFAC (International Federation of Accountants) มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรทางการบัญชี คือ

1. **ความรู้พื้นฐาน** เป็นความรู้ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม สังคม และปัจจัยแวดล้อม ซึ่งแต่ละประเทศสามารถกำหนดเองได้ แต่ IFAC กำหนดแนวทางว่าผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชีควรมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความแตกต่างของวัฒนธรรมในปัจจุบัน วิสัยทัศน์ของนานาชาติ ประเทศ พฤติกรรมมนุษย์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง สังคม การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การใช้เหตุผลในการวิเคราะห์ปัญหา ศิลปวรรณกรรม และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น
2. **ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ** เป็นความรู้ที่จะนำไปประกอบการวิชาชีพทางบัญชี ซึ่ง IFAC กำหนดแนวทางไว้ 3 ด้าน คือ
 - 2.1 **ความรู้ด้านธุรกิจและการจัดองค์กร** ควรมีความรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ การวิเคราะห์เชิงปริมาณและสถิติกับปัญหาธุรกิจ พฤติกรรมองค์กร การจัดการ การตลาด และธุรกิจระหว่างประเทศ

- 2.2 ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีความรู้อย่างน้อยเรื่องแนวความคิดด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับธุรกิจ การควบคุมภายใน สำหรับธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์ แนวทางปฏิบัติและมาตรฐานการพัฒนา สำหรับธุรกิจ การจัดการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ การประเมินธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์
3. ความรู้ด้านการบัญชีและความรู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีความรู้เรื่องบัญชีการเงิน และการรายงานทางการเงิน การบัญชีบริหาร การภาษีอากร กฎหมายธุรกิจ การสอบบัญชีและการตรวจสอบภายใน การเงินและการจัดการทางการเงิน จรรยาบรรณในวิชาชีพ

นอกจากองค์ความรู้ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นักบัญชีสามารถนำความรู้ในทางทฤษฎีมาปฏิบัติได้ ซึ่ง IFAC เห็นว่าผู้ประกอบวิชาชีพต้องมีทักษะ 4 ประการ คือ

1. ทักษะในการใช้เหตุผล เช่น การสอบถาม การวิจัย การใช้เหตุผล การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ
2. ทักษะในการปฏิสัมพันธ์ เช่น ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่ม การจูงใจและการพัฒนาคน การแก้ปัญหาคความขัดแย้ง การเป็นผู้นำ
3. ทักษะในการสื่อสาร เช่น ความสามารถในการอธิบาย การใช้ภาษาในการพูด การเขียน การฟัง และการอ่าน ความสามารถในการรายงาน การใช้ข้อมูล
4. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ การใช้ E-mail การรับและดึงข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ในระบบเครือข่าย การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

นักบัญชีได้รับความรู้ทางวิชาชีพจากหลักสูตรที่จัดขึ้นแล้ว จะต้องมีการฝึกงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ทำให้เห็นสภาพแวดล้อมทางธุรกิจจริง (พ่องพรรณ เกียรวิริยะพันธ์, 2542 : 90-91) แนวคิดการจัดทำหลักสูตรในรายละเอียดเป็นความรับผิดชอบของประเทศต่าง ๆ เอง

ทบวงมหาวิทยาลัยมีนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพและมาตรฐานสากลทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของโลก สาขาบัญชีเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรทางการบัญชีโดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษาวิชาบริหารธุรกิจ (การบัญชี) ให้เป็นมาตรฐานทัดเทียมระดับสากล
2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษาวิชาบริหารธุรกิจ (การบัญชี) ให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ
3. เพื่อส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษา ให้ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สามารถสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และแข่งขันกับนานาประเทศ (ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง นโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา พ.ศ.2542)

คณะกรรมการชุดดังกล่าวพิจารณาร่างหลักสูตร โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย

1. แนวการจัดการศึกษาดมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
2. ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2542
3. ลักษณะบัณฑิตทางการบัญชีที่ต้องการ ประกอบด้วยความรู้ทางด้านการบัญชี ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษ และจริยธรรม
4. ข้อกำหนดของคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บช.)
5. ข้อกำหนดของ UNCTAD
6. รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยผู้ว่าจ้างบัณฑิต ศิษย์เก่า บัณฑิตใหม่ คณาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาปัจจุบัน

การดำเนินงานของคณะกรรมการชุดนี้สามารถร่างหลักสูตรอุดมศึกษาวิชาบริหารธุรกิจ (การบัญชี) เสร็จเรียบร้อย ซึ่งจะใช้เป็นหลักสูตรมาตรฐานให้แก่แต่ละมหาวิทยาลัย ดำเนินการปรับปรุงให้เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง (คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา กลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจ (การบัญชี), 2543)

IFAC มีความเห็นว่า นักบัญชีต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความชำนาญทางวิชาชีพ สามารถนำความรู้มาประยุกต์กับงานได้ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ใช้งานของนักบัญชี ดังนั้น ควรมีการกำหนดการศึกษาต่อเนื่องทางวิชาชีพ ประเทศไทยกำหนดในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ว่า "ผู้ทำบัญชีจะต้องเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกรอบสามปี จากสถาบันวิชาชีพบัญชีหรือสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่อธิบดีให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่อธิบดีประกาศกำหนด"

อุษณา ภัทรมนตรี (2544) ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาอบรมต่อเนื่องของนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เสนอว่านักบัญชีไทยประสบภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก คือ การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี กฎระเบียบใหม่ที่กระทบต่อวิชาชีพ ความซับซ้อนของระบบภาษีอากร การพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง และการใช้เครื่องมือทางการเงินที่มีลักษณะยุ่งยากมากขึ้น นอกจากนี้นักบัญชีถูกคาดหวังจากสังคมมากขึ้น ทางด้านคุณภาพของงบการเงินและความเป็นอิสระ ส่งผลให้มีการเปิดเผยข้อมูล เพื่อเสริมสร้างศรัทธภาพของนักบัญชีไทย ทำให้ต้องมีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาพบว่า มีความเห็นแตกต่างกันระหว่างการจัดหลักสูตร การศึกษาต่อเนื่อง 36-90 หน่วยกิต และ 90-120 หน่วยกิต โดยพิจารณาปัจจัยที่ทำให้จำนวนหน่วยกิตแตกต่างกันเป็นผลมาจาก อายุงาน และขนาดของสำนักงาน หมวดวิชาการศึกษาต่อเนื่อง ประกอบด้วย

1. หมวดวิชาการบัญชี
2. หมวดวิชาการสอบบัญชี
3. หมวดวิชาภาษีอากรและกฎหมาย
4. หมวดวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
5. หมวดวิชาการให้บริการเกี่ยวเนื่องและการให้คำปรึกษา
6. หมวดวิชาการบริหาร
7. หมวดวิชาการพัฒนาบุคคล
8. หมวดวิชาความรู้และทักษะพิเศษอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

หลักสูตรแต่ละหมวดวิชาควรกำหนดระดับการอบรมเป็น 3 ระดับ คือ พื้นฐาน ชั้นกลาง และชั้นสูง โดยเน้นองค์ความรู้ใหม่หรือปรับปรุงใหม่ หรือความรู้ทั่วไป โดยสถาบันจัดอบรมควรปรับปรุงหลักสูตรแต่ละหมวดวิชาให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สรุป

การปฏิรูปวิชาชีพบัญชี เป็นผลมาจากการเปิดการค้าเสรี การพัฒนาทางเทคโนโลยี ความต้องการใช้ข้อมูลข่าวสาร และพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ส่งผลให้ต้องมีการพิจารณาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ทำบัญชี ซึ่งต้องทำความเข้าใจถึงแนวคิดคุณสมบัติของบุคคลที่กิจการต้องการ และแนวคิดเกี่ยวกับผู้ทำบัญชี

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

บทนี้จะนำเสนอวิธีการวิจัย "ประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543" เกี่ยวกับการเลือกพื้นที่ศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกพื้นที่ศึกษา

การวิจัยเรื่อง ประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 กำหนดพื้นที่การศึกษาในภาคใต้ เนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รับผิดชอบการฝึกอบรมผู้ทำบัญชีในจังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วย สงขลา สตูล พัทลุง นครศรีธรรมราช และปัตตานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ทำบัญชีที่เข้าฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ซึ่งมีผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 16,042 คน อบรมจากส่วนกลาง 10,628 คน และส่วนภูมิภาค 5,414 คน ในภาคใต้มีผู้เข้ารับการอบรม 1,295 คน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 215 คน มาจากจังหวัดสงขลา 191 คน สตูล 10 คน พัทลุง 8 คน นครศรีธรรมราช 5 คน และปัตตานี 1 คน คณะผู้วิจัยจะเก็บตัวอย่าง 100 ตัวอย่าง จากจำนวนประชากร (ผู้เข้าอบรม) กับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยจัดเก็บจากผู้อบรมที่มาจากจังหวัดสงขลาเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 45.6 ของประชากรที่เข้ารับการอบรมกับคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หรือคิดเป็นร้อยละ 52.4 ของประชากรที่เข้ารับการอบรมและมาจากจังหวัดสงขลา

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยได้จัดทำแบบสอบถาม (ภาคผนวก) เกี่ยวกับประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ลักษณะแบบสอบถามแยกเป็นหัวข้อย่อยดังนี้

1. **ข้อมูลทั่วไป** เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับกิจการและผู้ทำบัญชี
 - 1.1 ข้อมูลของกิจการ เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อทราบลักษณะของกิจการ ประกอบด้วยประเภทกิจการ และลักษณะของกิจการ
 - 1.2 ข้อมูลของผู้ทำบัญชี เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อทราบลักษณะของผู้ทำบัญชี ประกอบด้วย เพศ สถานภาพสมรส อายุ การศึกษา และสถานภาพในกิจการ
2. **ข้อมูลคุณสมบัติของนักบัญชี** เป็นข้อมูลประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชีในปัจจุบันอยู่ในระดับใด แยกการประเมินเป็น 3 ส่วน คือ ความสามารถการทำงาน ความสามารถความรู้ในวิชาชีพ และความต้องการเพิ่มพูนศักยภาพทางวิชาชีพ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวเป็นแนวทางที่ IFAC ต้องการให้ผู้ทำบัญชีมีคุณลักษณะดังกล่าว โดยแยกการประเมินรายละเอียดดังนี้
 - 2.1 **ความสามารถในการทำงาน** ประเมินจากทักษะที่ควรมีทางด้านวิชาชีพ การประเมินผลในกลุ่มนี้กำหนดระดับคะแนนเป็น 5 คะแนน โดยกำหนดค่า 5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = พอใช้ และ 1 = แก้ไข ความสามารถในการทำงาน แยกออกเป็น 4 ส่วน คือ
 - 2.1.1 **ทักษะการใช้เหตุผล** กำหนดแนวทางการประเมินเป็น 4 หัวข้อย่อย ประกอบด้วย
 - มีความสามารถในการสอบถาม วินิจฉัย สร้างแนวคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เหตุผลและแนวทางการวิเคราะห์
 - มีความสามารถในการระบุปัญหา และการแก้ไขปัญหามีลักษณะแตกต่างกัน โดยนำความชำนาญการแก้ไขปัญหามาปรับใช้
 - มีความสามารถในการเลือก และจัดลำดับความสำคัญของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และสามารถดำเนินงานได้ตามกำหนดเวลา

- มีความสามารถในการยอมรับผลของการเจรจา และข้อตกลง
ในสถานการณ์ของวิชาชีพ

2.1.2 ทักษะในการปฏิสัมพันธ์ กำหนดแนวทางการประเมินเป็น 4 หัวข้อย่อย ประกอบด้วย

- มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ
- มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (การทำงานเป็นกลุ่ม การจัดองค์การและการกระจายงาน การจูงใจและการพัฒนาคน การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และการเป็นผู้นำ)
- มีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรม และการใช้เหตุผลที่แตกต่าง
- มีความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพใน วัฒนธรรมที่แตกต่าง

2.1.3 ทักษะในการสื่อสาร กำหนดแนวทางการประเมินเป็น 2 หัวข้อย่อย ประกอบด้วย

- มีความสามารถในการนำเสนอ การอภิปรายและการแสดง เหตุผลในทัศนะของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระบบ ที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการด้วย ภาษาเขียน และพูด
- มีความสามารถในการฟัง และอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.4 ทักษะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดแนวทางการ ประเมินเป็น 5 หัวข้อย่อย ประกอบด้วย

- มีความสามารถระบุแหล่งที่มีการได้รับ การจัดการรายงาน และการใช้ข้อมูลจากบุคคล สิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- มีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์
- มีความสามารถในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์
- มีความสามารถในการรับและดึงข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ในระบบเครือข่าย
- มีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2.2 ความสามารถทางด้านความรู้ทางวิชาชีพ ประเมินองค์ความรู้ทางด้านวิชาชีพ การประเมินผลในกลุ่มนี้ กำหนดระดับคะแนน เป็น 3 คะแนน โดยกำหนดค่า 3 = สามารถให้คำปรึกษาผู้อื่นได้ 2 = สามารถนำมาใช้ได้ และ 1 = ต้องการความรู้เพิ่มเติม ความสามารถทางด้านความรู้ทางวิชาชีพแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ

2.2.1 ความรู้พื้นฐาน กำหนดแนวทางการประเมินเป็น 7 หัวข้อย่อย ประกอบด้วย

- มีความเข้าใจแนวคิดและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ความแตกต่างของวัฒนธรรมในโลกปัจจุบัน และวิสัยทัศน์ของนานาชาติ
- มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์
- มีความคิดกว้างขวางในเรื่องของอิทธิพลของเศรษฐกิจการเมืองและสังคมโลก
- มีความรู้ในการทำและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
- มีความรู้ที่จะค้นหา สร้างระบบความคิดอย่างมีเหตุมีผล และเข้าใจความคิดเชิงวิฤต
- มีความรู้ ความเข้าใจ และชื่นชมศิลปะ วรรณกรรม และวิทยาศาสตร์
- มีความรู้ และตระหนักถึงคุณค่าของบุคคลและสังคม

2.2.2 ความรู้ทางด้านวิชาชีพ แยกออกเป็น 3 องค์ประกอบย่อย คือ

2.2.2.1 ความรู้ด้านธุรกิจและการจัดองค์กร กำหนดแนวทางการประเมินเป็น 6 กลุ่มวิชา คือ

- เศรษฐศาสตร์
- การวิเคราะห์เชิงปริมาณและสถิติ
- พฤติกรรมองค์การ
- การจัดการดำเนินการ
- การตลาด
- ธุรกิจระหว่างประเทศ

2.2.2.2 ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดแนวทางการประเมินเป็น 5 กลุ่มวิชา คือ

- แนวคิดด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับธุรกิจ
- การควบคุมภายในสำหรับธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์
- การจัดการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ
- การประเมินธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์

2.2.2.3 ความรู้ทางด้านการบัญชีและความรู้ที่เกี่ยวข้อง

กำหนดแนวทางการประเมินเป็น 7 กลุ่มวิชา คือ

- บัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน
- การบัญชีบริหาร
- ภาษีอากร
- กฎหมายธุรกิจ
- การสอบบัญชี
- การเงิน และการจัดการทางการเงิน
- จรรยาบรรณในวิชาชีพ

2.2.3 ความต้องการพัฒนาตนเอง กำหนดแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพเป็น 3 ส่วน คือ มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และภาษีอากร

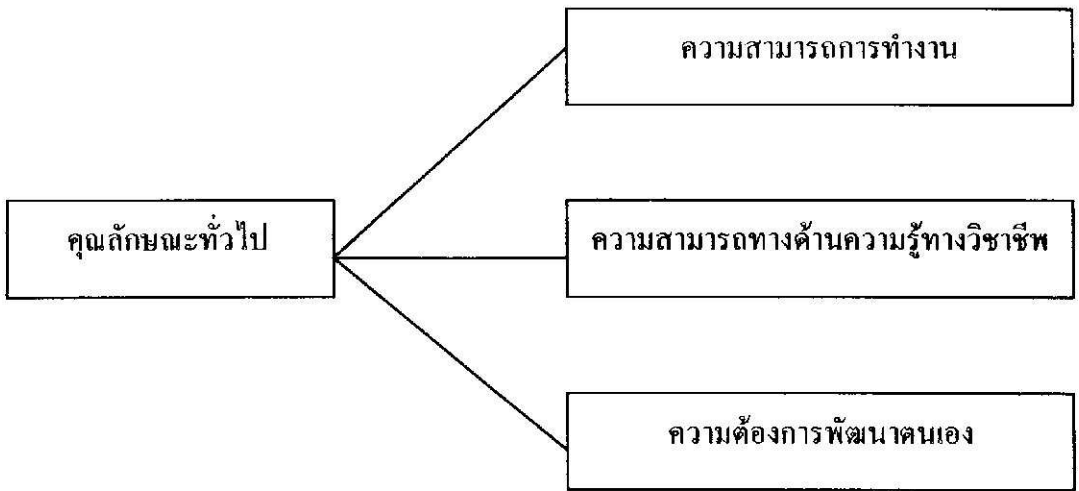
การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลจำนวน 103 ตัวอย่าง จากผู้เข้ารับการอบรมจังหวัดสงขลา ในส่วนความรับผิดชอบของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 53.9

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีความแตกต่างกัน โดยในส่วนของข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบร้อยละ และจำนวน ข้อมูลในส่วนนี้ประกอบด้วย ประเภทกิจการ เพศ สถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน และลักษณะการจัดตั้งกิจการ ส่วนข้อมูลคุณสมบัติของนักบัญชี วิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบค่าเฉลี่ย และแสดงค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่สอง เป็นการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร คุณลักษณะทั่วไปกับความสามารถการทำงาน ความสามารถทางด้านความรู้ทางวิชาชีพ และ ความต้องการพัฒนาตนเอง โดยใช้ Pearson Chi - Square ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์อธิบายได้ดังนี้

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทั่วไปกับความสามารถการทำงาน / ความสามารถทางด้านความรู้ทางวิชาชีพ เป็นการหาค่าความสัมพันธ์ในลักษณะภาพรวม แต่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทั่วไปกับความต้องการพัฒนาตนเอง แยกการวิเคราะห์เป็นที่ละรายการ

สรุป

การวิจัยเรื่อง ประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ตัวอย่างจากผู้เข้ารับการอบรม จังหวัดสงขลา จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 52.4 วิธีการจัดเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถาม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้อัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

แบบสอบถาม
ประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชี

ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว).....
 ชื่อสถานที่ประกอบการ.....
 ที่อยู่.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 โทรศัพท์.....โทรสาร.....

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ประเภทกิจการ

- ค้าปลีก / ค้าส่ง
- ธุรกิจบริการ (ระบุ).....
- อุตสาหกรรม (ระบุ).....
- อื่น ๆ (ระบุ).....

1.2 เพศ

- หญิง
- ชาย

1.3 สถานภาพสมรส

- โสด
- แต่งงาน
- หม้าย / หย่า

1.4 อายุ

- ต่ำกว่า 25 ปี
- 25-35 ปี
- 36-45 ปี
- 46-60 ปี
- มากกว่า 60 ปี

1.5 การศึกษาของท่าน

- ปวช. (ระบุ).....
- ปวส. (ระบุ).....
- ปวท. (ระบุ).....
- ปริญญาตรี สาขา (ระบุ).....
- สูงกว่าปริญญาตรี สาขา (ระบุ).....

1.6 สถานภาพของท่านในกิจการ

- เจ้าของกิจการ
- ผู้จัดการ
- พนักงาน (ระบุ).....
- อื่น ๆ (ระบุ).....

1.7 ลักษณะของกิจการ

- เจ้าของคนเดียว
- ห้างหุ้นส่วน
- บริษัทจำกัด
- บริษัทมหาชน

2. ข้อมูลคุณสมบัติของนักบัญชี

2.1 ท่านประเมินตนเองเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานของท่านอยู่ในระดับใด

ความสามารถการทำงาน	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	แก้ไข
1. มีความสามารถในการสอบถาม วินิจฉัย สร้างแนวคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ เหตุผลและแนวทางการวิเคราะห์					
2. มีความสามารถในการระบุปัญหา และ แก้ไขปัญหามีลักษณะแตกต่างกัน โดยนำความชำนาญการแก้ไขปัญหา มาปรับใช้					

ความสามารถการทำงาน	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	แก้ไข
3. มีความสามารถในการเลือกและจัดลำดับความสำคัญของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และสามารถดำเนินงานได้ตามกำหนดเวลา					
4. มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ					
5. มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (การทำงานเป็นกลุ่ม การจัดองค์การ และการกระจายงาน การจูงใจและการพัฒนาคน การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและการเป็นผู้นำ)					
6. มีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรม และการใช้เหตุผลที่แตกต่าง					
7. มีความสามารถในการยอมรับผลของการเจรจาและข้อตกลงในสถานการณ์ของวิชาชีพ					
8. มีความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในวัฒนธรรมที่แตกต่าง					
9. มีความสามารถในการนำเสนอการอภิปรายและการแสดงเหตุผลในทัศนะของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการด้วยภาษาเขียนและพูด					
10. มีความสามารถในการฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ					

ความสามารถการทำงาน	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	แก้ไข
11. มีความสามารถระบุแหล่งที่มา การได้รับการจัดการ รายงานและการ ใช้ข้อมูลจากบุคคล สิ่งพิมพ์ และสื่อ อิเล็กทรอนิกส์					
12. มีความสามารถในการใช้เครื่อง คอมพิวเตอร์					
13. มีความสามารถในการใช้ อิเล็กทรอนิกส์					
14. มีความสามารถในการรับและดึงข้อมูล จากคอมพิวเตอร์ในระบบเครือข่าย					
15. มีความสามารถในการใช้โปรแกรม สำเร็จรูป					

2.2 ท่านประเมินตนเองเกี่ยวกับความสามารถทางด้านความรู้ในวิชาชีพของท่านอยู่ในระดับใด

ความสามารถความรู้ในวิชาชีพ	สามารถให้ คำปรึกษาผู้อื่นได้	สามารถนำ มาใช้ได้	ต้องการความรู้ เพิ่มเติม
1. มีความเข้าใจแนวคิดและเหตุการณ์ใน ประวัติศาสตร์ ความแตกต่างของ วัฒนธรรมในโลกปัจจุบันและ วิสัยทัศน์ของนานาชาติ			
2. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์			
3. มีความคิดกว้างขวางในเรื่องของ อิทธิพลของเศรษฐกิจ การเมือง และ สังคมโลก			
4. มีความรู้ในการจัดทำและวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณ			

ความสามารถความรู้ในวิชาชีพ	สามารถให้คำปรึกษาผู้อื่นได้	สามารถนำมาใช้ได้	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
<p>5. มีความรู้ที่จะค้นหาสร้างระบบความคิดอย่างมีเหตุผล และเข้าใจความคิดเชิงวิฤต</p> <p>6. มีความรู้ ความเข้าใจ และชื่นชมศิลปวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์</p> <p>7. มีความรู้และตระหนักถึงคุณค่าของบุคคลและสังคม</p> <p>8. มีความรู้เกี่ยวกับองค์การและธุรกิจดังนี้</p> <p>8.1 เศรษฐศาสตร์</p> <p>8.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณและสถิติ</p> <p>8.3 พฤติกรรมองค์การ</p> <p>8.4 การจัดการดำเนินการ</p> <p>8.5 การตลาด</p> <p>8.6 ธุรกิจระหว่างประเทศ</p> <p>9. มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>9.1 แนวคิดด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>9.2 การควบคุมภายในสำหรับธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์</p> <p>9.3 แนวทางปฏิบัติและมาตรฐานการพัฒนาระบบธุรกิจ</p> <p>9.4 การจัดการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>9.5 การประเมินธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์</p> <p>10. มีความรู้ทางการบัญชีและความรู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้</p> <p>10.1 บัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน</p> <p>10.2 การบัญชีบริหาร</p>			

ความสามารถความรู้ในวิชาชีพ	สามารถให้คำปรึกษาผู้อื่นได้	สามารถนำมาใช้ได้	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
10.3 ภาษีอากร 10.4 กฎหมายธุรกิจ 10.5 การสอบบัญชี 10.6 การเงินและการจัดการทางการเงิน 10.7 จรรยาบรรณในวิชาชีพ			

2.3 ท่านได้เพิ่มพูนศักยภาพทางวิชาชีพในเรื่องต่างๆ ดังนี้

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
1. มาตรฐานการบัญชี					
2. มาตรฐานการสอบบัญชี					
3. ภาษีอากร					

บทที่ 4

ผลการศึกษา : ศักยภาพของผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา

บทนื่อนำเสนอผลการศึกษา "ประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีผู้เข้ารับการศึกษาอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543" โดยแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนตัวผู้ทำบัญชี และข้อมูลคุณสมบัติผู้ทำบัญชี

ข้อมูลส่วนตัวผู้ทำบัญชี

ผู้ทำบัญชีส่วนมากร้อยละ 41.8 ทำงานในกิจการประเภทอุตสาหกรรม ร้อยละ 92.2 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.4 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 53.5 มีอายุในช่วง 36-45 ปี ร้อยละ 48.5 จบปริญญาตรี แต่ไม่ใช่สาขาการบัญชี ร้อยละ 79.7 เป็นพนักงานในกิจการ และร้อยละ 77.7 ลักษณะกิจการจัดตั้งในรูปบริษัทจำกัด รายละเอียดของข้อมูลนำเสนอตามตารางที่ 4-1 ถึง 4-7

ตารางที่ 4-1 : ประเภทของกิจการ

ประเภทกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
ค้าปลีก / ค้าส่ง	16	15.5
ธุรกิจบริการ	37	35.9
อุตสาหกรรม	43	41.8
อื่น ๆ	7	6.8
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 4-1 ประเภทกิจการสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลา ที่เน้นการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ดังนั้น ประเภทธุรกิจที่ผู้ทำบัญชี เข้าทำงาน คือ อุตสาหกรรม กับธุรกิจบริการ

ตารางที่ 4-2 : เพศผู้ทำบัญชี

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	95	92.2
ชาย	8	7.8
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 4-2 ผู้ทำบัญชีจะเป็นเพศหญิงเป็นจำนวนมาก ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลผู้เข้ารับการอบรมทั่วประเทศ เป็นเพศหญิงถึงร้อยละ 86.30 อาจกล่าวได้ว่าอาชีพผู้ทำบัญชีเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับเพศหญิง

ตารางที่ 4-3 : สถานภาพสมรสของผู้ทำบัญชี

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	46	44.7
แต่งงาน	54	52.4
ม้าย / หย่า	3	2.9
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 4-3 สถานภาพสมรสของผู้ทำบัญชีอยู่ในสภาพโสดร้อยละ 44.7 และแต่งงานร้อยละ 52.4 ซึ่งอยู่ในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 4-4 : อายุของผู้ทำบัญชี

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	-	-
25-35 ปี	40	38.8
36-45 ปี	55	53.5
46-60 ปี	6	5.8
มากกว่า 60 ปี	2	1.9
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 4-4 อายุของผู้ทำบัญชีอยู่ในระหว่างช่วง 25-35 ปี ร้อยละ 38.8 และช่วง 36-45 ปี ร้อยละ 53.5 ซึ่งเป็นช่วงวัยทำงานและสร้างครอบครัว ซึ่งนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลของผู้เข้าอบรมทั้งประเทศ ส่วนมากร้อยละ 50.9 มีอายุระหว่าง 30-40 ปี

ตารางที่ 4-5 : ระดับการศึกษาของผู้ทำบัญชี

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปวช.	13	12.6
ปวส.	34	33.1
ปวท.	3	2.9
ปริญญาตรี	50	48.5
สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.9
ไม่ตอบ	1	1.0
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 4-5 ระดับการศึกษาของผู้ทำบัญชี จบ ปวส. ร้อยละ 33.1 และระดับปริญญาตรี ร้อยละ 48.5 ซึ่งจะสอดคล้องกับข้อมูลของผู้เข้ารับการอบรมทั้งประเทศ ร้อยละ 45.9 จบปริญญาตรี

ตารางที่ 4-6 : สถานภาพของผู้ทำบัญชีในกิจการ

สถานภาพของผู้ทำบัญชีในกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าของกิจการ	9	8.7
ผู้จัดการ	9	8.7
พนักงาน	82	79.7
อื่นๆ	2	1.9
ไม่ตอบ	1	1.0
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 4-6 ผู้ทำบัญชีมีสถานภาพการปฏิบัติงานเป็นพนักงานของกิจการ ร้อยละ 79.7 ซึ่งจะสอดคล้องกับข้อมูลของผู้รับการอบรมทั้งประเทศ ร้อยละ 66.9 เป็นพนักงานของกิจการ

ตารางที่ 4-7 : ลักษณะของการจัดตั้งกิจการ

ลักษณะของการจัดตั้งกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าของคนเดียว	8	7.7
ห้างหุ้นส่วน	9	8.7
บริษัทจำกัด	80	77.7
บริษัทมหาชน	5	4.9
ไม่ตอบ	1	1.0
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 4-7 ลักษณะของการจัดตั้งกิจการ ร้อยละ 77.7 เป็นบริษัทจำกัด ซึ่งลักษณะการจัดตั้งกิจการแบบนี้ ทำให้ต้องการผู้ทำบัญชีของกิจการเอง จึงส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมส่วนมากเป็นพนักงาน

คุณสมบัติของผู้ทำบัญชี

การประเมินคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีพิจารณาเป็น 3 ส่วน คือ (1) ความสามารถในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (2) ความสามารถทางด้านความรู้ทางวิชาชีพ และ (3) ความต้องการพัฒนาตนเอง ผลการศึกษาในแต่ละส่วนนำเสนอรายละเอียดตามตารางที่ 4-8 ถึงตารางที่ 4-10

ตารางที่ 4-8 : ผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับความสามารถในการทำงาน

ความสามารถการทำงาน	จำนวนตัวอย่าง = 103		ระดับ การประเมิน ตนเอง
	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 5)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
I. ทักษะการใช้เหตุผล			
1.1 มีความสามารถในการสอบถาม วินิจฉัย สร้างแนวความคิดอย่าง เป็นระบบ เพื่อให้เหตุผลและ แนวทางการวิเคราะห์	3	0.75	ปานกลาง
1.2 มีความสามารถในการระบุปัญหา และการแก้ไขปัญหาที่มีลักษณะ แตกต่างกัน โดยนำความชำนาญ การแก้ไขปัญหามาปรับใช้	3	0.83	ปานกลาง
1.3 มีความสามารถในการเลือกและ จัดลำดับความสำคัญของการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและ สามารถคำนวณงานได้ตามกำหนด เวลา	4	0.64	ดี
1.4 มีความสามารถในการยอมรับผล ของกาวิเคราะห์และข้อตกลงใน สถานการณ์ของวิชาชีพ	4	0.57	ดี
ภาพรวม	3.63	0.21	ดี

ความสามารถการทำงาน	จำนวนตัวอย่าง = 103		ระดับ การประเมิน ตนเอง
	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 5)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
2. ทักษะในการปฏิสัมพันธ์			
2.1 มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ	4	0.58	ดี
2.2 มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (การทำงานเป็นกลุ่ม การจัดองค์การ และการกระจายงาน การจูงใจและการพัฒนาคน การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและการเป็นผู้นำ)	4	0.59	ดี
2.3 มีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรม และการใช้เหตุผลที่แตกต่าง	4	0.68	ดี
2.4 มีความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในวัฒนธรรมที่แตกต่าง	4	0.79	ดี
ภาพรวม	3.78	0.18	ดี
3. ทักษะในการสื่อสาร			
3.1 มีความสามารถในการนำเสนอ การอภิปรายและการแสดงเหตุผลในทัศนะของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระบบที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการด้วยภาษาเขียนและพูด	3	0.65	ปานกลาง
3.2 มีความสามารถในการฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ	4	0.68	ดี
ภาพรวม	3.52	0.32	ดี

ความสามารถการทำงาน	จำนวนตัวอย่าง = 103		ระดับ การประเมิน ตนเอง
	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 5)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
4. ทักษะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ			
4.1 มีความสามารถระบุแหล่งที่มีการ ได้รับ การจัดการรายงาน และการ ใช้ข้อมูลจากบุคคล สิ่งพิมพ์ และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์	4	0.65	ดี
4.2 มีความสามารถในการใช้เครื่อง คอมพิวเตอร์	3	0.92	ปานกลาง
4.3 มีความสามารถในการใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์	3	1.12	ปานกลาง
4.4 มีความสามารถในการรับและดึง ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ในระบบ เครือข่าย	3	1.05	ปานกลาง
4.5 มีความสามารถในการใช้โปรแกรม สำเร็จรูป	3	1.15	ปานกลาง
ภาพรวม	3.20	0.35	ปานกลาง
ภาพรวมทั้งหมด	3.51	0.34	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-8 ผู้ทำบัญชีประเมินตนเองโดยรวมว่ามีความสามารถในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง (3.51) โดยมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.34 เมื่อพิจารณาแยกเป็นความชำนาญแต่ละด้านพบว่า

1. ทักษะการใช้เหตุผล อยู่ในระดับดี (3.63) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.21
2. ทักษะในการปฏิสัมพันธ์ อยู่ในระดับดี (3.78) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.18
3. ทักษะในการสื่อสาร อยู่ในระดับปานกลาง (3.52) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32
4. ทักษะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง (3.20) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.35

ตารางที่ 4-9 : ผลการประเมินตนเองความสามารถทางด้านความรู้ทางวิชาชีพ

ความสามารถทางด้านความรู้ในวิชาชีพ	จำนวนตัวอย่าง = 103		ระดับ การประเมิน ตนเอง
	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 3)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
1. ความรู้พื้นฐาน			
1.1 มีความเข้าใจแนวคิดและเหตุการณ์ ในประวัติศาสตร์ ความแตกต่าง ของวัฒนธรรมในโลกปัจจุบันและ วิสัยทัศน์ของนานาชาติ	2	0.65	สามารถนำมาใช้ได้
1.2 มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรม มนุษย์	2	0.62	สามารถนำมาใช้ได้
1.3 มีความคิดกว้างขวางในเรื่องของ อิทธิพลของเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมโลก	2	0.69	สามารถนำมาใช้ได้
1.4 มีความรู้ในการทำและวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณ	2	0.62	สามารถนำมาใช้ได้
1.5 มีความรู้ที่จะค้นหา สร้างระบบ ความคิดอย่างมีเหตุมีผล และเข้าใจ ความคิดเชิงวกฤต	2	0.61	สามารถนำมาใช้ได้
1.6 มีความรู้ ความเข้าใจ และชื่นชม ศิลป วรรณกรรม และวิทยาศาสตร์	2	0.68	สามารถนำมาใช้ได้
1.7 มีความรู้ และตระหนักถึงคุณค่า ของบุคคล และสังคม	2	0.63	สามารถนำมาใช้ได้
ภาพรวมความรู้พื้นฐาน	1.67	0.20	สามารถนำมาใช้ได้

ความสามารถทางด้านความรู้ในวิชาชีพ	จำนวนตัวอย่าง = 103		ระดับ การประเมิน ตนเอง
	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 3)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
2. ความรู้ทางด้านวิชาชีพ			
2.1 <u>ความรู้ด้านธุรกิจและการจัดองค์กร</u>			
2.1.1 เศรษฐศาสตร์	1	0.67	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.1.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณและสถิติ	1	0.65	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.1.3 พฤติกรรมองค์การ	1	0.78	สามารถนำมาใช้ได้
2.1.4 การจัดการดำเนินการ	1	0.72	สามารถนำมาใช้ได้
2.1.5 การตลาด	1	0.75	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.1.6 ธุรกิจระหว่างประเทศ	1	0.65	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
ภาพรวม	1.40	0.23	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.2 <u>ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ</u>			
2.2.1 แนวคิดด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับธุรกิจ	1	0.66	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.2.2 การควบคุมภายในสำหรับธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์	2	0.74	สามารถนำมาใช้ได้
2.2.3 แนวทางปฏิบัติและมาตรฐานการพัฒนาระบบธุรกิจ	2	0.64	สามารถนำมาใช้ได้
2.2.4 การจัดการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	1	0.65	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.2.5 การประเมินธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์	1	0.72	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
ภาพรวม	1.44	0.12	ต้องการความรู้เพิ่มเติม

ความสามารถทางด้านความรู้ในวิชาชีพ	จำนวนตัวอย่าง = 103		ระดับ การประเมิน ตนเอง
	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 3)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
2.3 ความรู้ด้านการบัญชีและความรู้ที่เกี่ยวข้อง			
2.3.1 บัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน	2	0.73	สามารถนำมาใช้ได้
2.3.2 การบัญชีบริหาร	2	0.83	สามารถนำมาใช้ได้
2.3.3 ภาษีอากร	2	0.86	สามารถนำมาใช้ได้
2.3.4 กฎหมายธุรกิจ	1	0.71	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.3.5 การสอบบัญชี	1	0.69	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.3.6 การเงินและการจัดการทางการเงิน	2	0.77	สามารถนำมาใช้ได้
2.3.7 จรรยาบรรณในวิชาชีพ	2	0.79	สามารถนำมาใช้ได้
ภาพรวม	1.69	0.24	สามารถนำมาใช้ได้
ภาพรวมความรู้ทางวิชาชีพ	1.53	0.24	สามารถนำมาใช้ได้
ภาพรวมทั้งหมด	1.57	0.24	สามารถนำมาใช้ได้

จากตารางที่ 4-9 ผู้ทำบัญชีประเมินตนเองโดยรวมว่ามีความสามารถทางด้านความรู้ทางวิชาชีพในระดับสามารถนำไปใช้ได้ (1.57) โดยมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.24 เมื่อพิจารณาแยกเป็นความสามารถทางด้านความรู้ทางวิชาชีพพบว่า

1. ความรู้พื้นฐาน อยู่ในระดับสามารถนำไปใช้ได้ (1.67) มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.20
2. ความรู้ทางด้านวิชาชีพ อยู่ในระดับสามารถนำไปใช้ได้ (1.53) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.24 พิจารณาผลแต่ละด้านเป็นดังนี้
 - 2.1 ความรู้ด้านธุรกิจและการจัดองค์กร อยู่ในระดับต้องการความรู้เพิ่มเติม (1.40) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.23
 - 2.2 ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับต้องการความรู้เพิ่มเติม (1.44) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.12

- 2.3 ความรู้ด้านการบัญชีและความรู้ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับสามารถนำไปได้
(1.69) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.24

ตารางที่ 4-10 : ผลการประเมินการพัฒนาตนเอง

การพัฒนาตนเอง	จำนวนตัวอย่าง = 103		ระดับ การประเมิน ตนเอง
	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 5)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
1. มาตรฐานการบัญชี	4	0.90	มาก
2. มาตรฐานการสอบบัญชี	3	1.07	ปานกลาง
3. ภาษีอากร	3	1.17	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-10 ผู้ทำบัญชีประเมินตนเองว่า ต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ ทางด้านมาตรฐานการบัญชีมาก เนื่องจากเป็นองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพโดยตรง ประกอบกับปัจจุบันมีมาตรฐานออกใหม่เสมอ ทำให้ต้องติดตาม ส่วนมาตรฐานการสอบบัญชีและภาษีอากรอยู่ในระดับปานกลาง

สรุป

การศึกษาศักยภาพของผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา พบว่าผู้ทำบัญชีส่วนมากร้อยละ 41.8 ทำงานในกิจการประเภทอุตสาหกรรม ร้อยละ 92.2 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.4 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 53.5 มีอายุในช่วง 36-45 ปี ร้อยละ 48.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ไม่ใช่สาขาทางบัญชี) ร้อยละ 79.7 มีสถานภาพการทำงานเป็นพนักงาน และร้อยละ 77.7 ทำงานในบริษัท จำกัด ทางด้านศักยภาพของผู้ทำบัญชี ประเมินจากความสามารถการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ความสามารถทางด้านความรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับต้องการความรู้เพิ่มเติมถึงสามารถนำมาใช้ได้ และผู้ทำบัญชีต้องการพัฒนาตนเองทางด้านมาตรฐานการบัญชี

บทที่ 5

ผลการศึกษา : ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพของผู้ทำบัญชี

บทนี้นำเสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ทำบัญชีที่มีผลต่อการประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชีในทิศทางใด

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนตัวของผู้ทำบัญชีกับความสามารถในการทำงาน

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการนำข้อมูลส่วนตัวของผู้ทำบัญชีประกอบด้วย ประเภทกิจการที่ทำงาน เพศ สถานภาพการสมรส อายุ การศึกษา สถานภาพการทำงาน และลักษณะการจัดตั้งกิจการ มาอธิบายผลการประเมินตนเองในเรื่องความสามารถในการทำงานโดยรวม ซึ่งองค์ประกอบความสามารถในการทำงานมีทั้งหมด 15 รายการ (รายละเอียดตารางที่ 4-8) การศึกษาใช้ Pearson Chi-Square พบว่า ข้อมูลส่วนตัวเรื่องอายุเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถทำงานของผู้ทำบัญชี ผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 5-1 ดังนี้

ตารางที่ 5-1 : ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความสามารถในการทำงาน

อายุของผู้ทำบัญชี	ระดับความสามารถในการทำงานของผู้ทำบัญชี				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	แก้ไข
ต่ำกว่า 25 ปี	-	-	-	-	-
25-35 ปี	54.5	41.3	18.8	-	-
36-45 ปี	36.4	52.0	75.0	-	-
46-60 ปี	9.1	4.0	6.3	100.0	-
มากกว่า 60 ปี	-	2.7	-	-	-
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	11	75	16	1	-

Pearson Chi-Square Value = 22.034 df = 9 Asymp. Sig (2 sided) = .009

จากตารางที่ 5-1 ผู้ที่มีอายุช่วง 25-35 ปี ประเมินว่ามีความสามารถในการทำงานอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ผู้ที่มีอายุช่วง 36-45ปี ประเมินว่า มีความสามารถในการทำงานระดับปานกลางจนถึงดี

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนตัวของผู้ทำบัญชีกับความสามารถวิชาชีพ

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการนำข้อมูลส่วนตัวของผู้ทำบัญชีประกอบด้วยประเภทกิจการที่ทำงาน เพศ สถานภาพสมรส อายุ การศึกษา สถานภาพการทำงาน และลักษณะการจัดตั้งกิจการ มาอธิบายผลการประเมินตนเองทางด้านความสามารถทางวิชาชีพ ซึ่งองค์ประกอบความสามารถทางด้านวิชาชีพมีทั้งหมด 10 องค์ประกอบ (รายละเอียดตารางที่ 4-9) การศึกษาใช้ Pearson Chi-Square พบว่าข้อมูลส่วนตัวเรื่องเพศ เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางวิชาชีพ ผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 5-2 ดังนี้

ตารางที่ 5-2 : ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความสามารถทางวิชาชีพ

เพศของผู้ทำบัญชี	ความสามารถทางวิชาชีพ		
	สามารถให้คำปรึกษา ผู้อื่นได้	สามารถนำมา ใช้ได้	ต้องการความรู้ เพิ่มเติม
หญิง	95.7	92.3	50.0
ชาย	4.3	7.7	50.0
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	47	52	4

Pearson Chi-Square Value = 10.769 df = 2 Asymp. Sig (2 sided) = .005

จากตารางที่ 5-2 เพศหญิงมีความมั่นใจในการประเมินตนเองว่ามีความสามารถทางวิชาชีพมากกว่าเพศชาย และประเมินตนเองว่ามีระดับความสามารถในระดับสามารถนำความรู้ด้านต่าง ๆ มาใช้ได้ จนถึงขั้นสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนตัวของผู้ทำบัญชีกับความต้องการพัฒนาตนเอง

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการนำข้อมูลส่วนตัวของผู้ทำบัญชีประกอบด้วย ประเภทกิจการที่ทำงาน เพศ สถานภาพสมรส อายุ การศึกษา สถานภาพการทำงาน และลักษณะการจัดตั้งกิจการ มาอธิบายผลการประเมินตนเองทางด้านความต้องการพัฒนาตนเอง ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งหมด 3 องค์ประกอบ (รายละเอียดตารางที่ 4-10) การศึกษาใช้ Pearson Chi-Square พบว่าข้อมูลส่วนตัวเรื่อง สถานภาพสมรส และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาตนเอง ผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 5-3 และ 5-4 ดังนี้

ตารางที่ 5-3 : ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความต้องการพัฒนาตนเองด้านมาตรฐานการบัญชี

สถานภาพสมรส	มาตรฐานการบัญชี					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	ไม่ตอบ
โสด	50.0	38.5	49.1	38.5	50.0	42.9
แต่งงาน	-	57.7	50.9	53.8	50.0	57.1
หม้าย / หย่า	50.0	3.8	-	7.7	-	-
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	2	26	53	13	2	7

Pearson Chi-Square Value = 19.969 df = 10 Asymp. Sig (2 sided) = .030

จากตารางที่ 5-3 พบว่าผู้ทำบัญชีที่เป็นโสด ต้องการพัฒนาตนเองด้านมาตรฐานการบัญชีระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มผู้แต่งงานต้องการพัฒนาตนเองด้านมาตรฐานการบัญชีระดับมาก

ตารางที่ 5-4 : ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการพัฒนาตนเอง
ด้านภาษีอากร

ระดับการศึกษา	ภาษีอากร					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	ไม่ตอบ
ปวช.	12.5	18.4	10.2	11.1	-	-
ปวส.	-	34.2	43.6	22.2	-	33.3
ปวท.	-	44.7	2.6	-	33.3	16.7
ปริญญาตรี	75.0	2.6	41.0	66.7	66.7	50.0
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	2.6	-	-	-
ไม่ตอบ	12.5	-	-	-	-	-
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	8	38	39	9	3	6

Pearson Chi-Square Valuc = 37.759 df = 25 Asymp. Sig (2 sided) = .049

จากตารางที่ 5-4 พบว่าผู้ทำบัญชีจบระดับ ปวช. และ ปวท. ต้องการพัฒนาตนเองทางด้านภาษีอากรในเกณฑ์มาก ผู้ทำบัญชีจบระดับการศึกษาระดับ ปวส. ต้องการพัฒนาตนเองทางด้านภาษีอากรปานกลาง ส่วนผู้ทำบัญชีจบระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ต้องการพัฒนาตนเอง กระจายอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด และเกณฑ์ระดับน้อยถึงน้อยมาก

สรุป

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อศักยภาพของผู้ทำบัญชี พบว่าอายุมีส่วนทำให้การประเมินความสามารถทำงานแตกต่างกัน เพศมีผลต่อการประเมินความสามารถทางวิชาชีพ สถานภาพสมรสมีผลต่อการพัฒนาตนเองด้านมาตรฐานการสอบบัญชี และระดับการศึกษามีผลต่อการพัฒนาตนเองด้านภาษีอากร

บทที่ 6

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้นำเสนอผลการศึกษาโดยสรุปเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา กรณีศึกษาผู้เข้ารับการศึกษาต่อตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 เพื่อเป็นข้อมูลนำไปสู่การอภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ผลการประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา ซึ่งศึกษาจากกลุ่มผู้เข้ารับการศึกษาต่อตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 สรุปผลได้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ทำบัญชี ผู้ทำบัญชีส่วนมากร้อยละ 41.8 ทำงานอยู่ในกิจการประเภทอุตสาหกรรม ร้อยละ 92.2 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.4 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 53.5 มีอายุในช่วง 36-45 ปี ร้อยละ 48.5 จบปริญญาตรี แต่ไม่ใช่สาขาการบัญชี ร้อยละ 79.7 มีสถานภาพการทำงานเป็นพนักงาน และร้อยละ 79.7 ทำงานในกิจการที่มีการจัดตั้งในรูปแบบบริษัทจำกัด

2. คุณสมบัติของผู้ทำบัญชี การศึกษาได้แยกการประเมินผู้ทำบัญชีออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) ความสามารถในการทำงาน (2) ความสามารถทางด้านความรู้ทางวิชาชีพ (3) ความต้องการการพัฒนาตนเอง ผลการศึกษาคือดังนี้

2.1 ความสามารถในการทำงาน ผู้ทำบัญชีประเมินตนเองในภาพรวมว่ามีความสามารถในการทำงานระดับปานกลาง ซึ่งการศึกษาความสามารถในการทำงานแยกทักษะออกเป็น 4 ด้าน คือ (1) ทักษะการให้เหตุผล (2) ทักษะในการปฏิสัมพันธ์ (3) ทักษะในการสื่อสาร และ (4) ทักษะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการศึกษานี้แสดงในตารางที่ 6-1

ตารางที่ 6-1 : การประเมินความสามารถของผู้ทำบัญชี

ความสามารถในการทำงาน	ผลการประเมินความสามารถ	
	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 5)	ระดับการประเมิน
1. ทักษะการใช้เหตุผล		
1.1 มีความสามารถในการสอบถาม วินิจฉัย สร้างแนวความคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เหตุผลและแนวทางการวิเคราะห์	3	ปานกลาง
1.2 มีความสามารถในการระบุปัญหาและ การแก้ไขปัญหาที่มีลักษณะแตกต่างกัน โดยนำความชำนาญการแก้ไขปัญหา ปรับใช้	3	ปานกลาง
1.3 มีความสามารถในการเลือกและจัดลำดับ ความสำคัญของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างจำกัดและสามารถดำเนินงานได้ ตามกำหนดเวลา	4	ดี
1.4 มีความสามารถในการยอมรับผลของ การเจรจาและข้อตกลงในสถานการณ์ ของวิชาชีพ	4	ดี
ภาพรวม	3.63	ดี
2. ทักษะในการปฏิสัมพันธ์		
2.1 มีความสามารถในการปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ	4	ดี
2.2 มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (การทำงานเป็นกลุ่ม การจัดองค์การและ การกระจายงาน การจูงใจและการ พัฒนาคน การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และการเป็นผู้นำ)	4	ดี

ความสามารถในการทำงาน	ผลการประเมินความสามารถ	
	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 5)	ระดับการประเมิน
2.3 มีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับ กลุ่มคนที่มีวัฒนธรรม และ การใช้เหตุผล ที่แตกต่าง	4	ดี
2.4 มีความสามารถในการทำงานอย่างมี ประสิทธิภาพในวัฒนธรรมที่แตกต่าง	4	ดี
ภาพรวม	3.78	ดี
3. ทักษะในการสื่อสาร		
3.1 มีความสามารถในการนำเสนอ การอภิปรายและการแสดงเหตุผลใน ทัศนะของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระบบที่เป็นทางการและไม่เป็น ทางการด้วยภาษาเขียนและพูด	3	ปานกลาง
3.2 มีความสามารถในการฟังและอ่านอย่าง มีประสิทธิภาพ	4	ดี
ภาพรวม	3.52	ดี
4. ทักษะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ		
4.1 มีความสามารถระบุแหล่งที่มีการได้รับ การจัดการรายงาน และ การใช้ข้อมูลจาก บุคคล สิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์	4	ดี
4.2 มีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์	3	ปานกลาง
4.3 มีความสามารถในการใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์	3	ปานกลาง
4.4 มีความสามารถในการรับและดึงข้อมูล จากคอมพิวเตอร์ในระบบเครือข่าย	3	ปานกลาง
4.5 มีความสามารถในการใช้โปรแกรม สำเร็จรูป	3	ปานกลาง
ภาพรวม	3.20	ปานกลาง

2.2 ความสามารถทางด้านความรู้ทางวิชาชีพ ผู้ทำบัญชีประเมินตนเอง ในภาพรวมว่ามีความสามารถทางด้านนี้อยู่ในระดับสามารถนำมาใช้ได้ ซึ่งการศึกษาได้แยกการ ประเมินองค์ความรู้ของผู้ทำบัญชีออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) ความรู้พื้นฐาน และ (2) ความรู้ทาง ด้านวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ด้านธุรกิจและการจัดองค์กร ความรู้ด้านเทคโนโลยีสาร- สสนเทศ และความรู้ด้านการบัญชีและความรู้ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาแสดงตามตารางที่ 6-2

ตารางที่ 6-2 : การประเมินความรู้ทางวิชาชีพ

ความรู้ทางวิชาชีพ	ผลการประเมินความรู้ทางวิชาชีพ	
	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 3)	ระดับการประเมิน
1. ความรู้พื้นฐาน		
1.1 มีความเข้าใจแนวคิดและเหตุการณ์ใน ประวัติศาสตร์ ความแตกต่างของ วัฒนธรรมในโลกปัจจุบัน และวิสัยทัศน์ ของนานาประเทศ	2	สามารถนำมาใช้ได้
1.2 มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์	2	สามารถนำมาใช้ได้
1.3 มีความคิดกว้างขวางในเรื่องของอิทธิพล ของเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมโลก	2	สามารถนำมาใช้ได้
1.4 มีความรู้ในการทำและวิเคราะห์ข้อมูล เจริญปริมาณ	2	สามารถนำมาใช้ได้
1.5 มีความรู้ที่จะค้นหา สร้างระบบความคิด อย่างมีเหตุมีผล และเข้าใจความคิดเชิง วิฤต	2	สามารถนำมาใช้ได้
1.6 มีความรู้ ความเข้าใจ และชื่นชมศิลป วรรณกรรมและวิทยาศาสตร์	2	สามารถนำมาใช้ได้
1.7 มีความรู้ และตระหนักถึงคุณค่าของ บุคคลและสังคม	2	สามารถนำมาใช้ได้
ภาพรวม	1.67	สามารถนำมาใช้ได้

ความรู้ทางวิชาชีพ	ผลการประเมินความรู้ทางวิชาชีพ	
	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 3)	ระดับการประเมิน
2. ความรู้ทางด้านวิชาชีพ		
2.1 ความรู้ด้านธุรกิจและการจัดการ		
2.1.1 เศรษฐศาสตร์	1	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.1.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณและสถิติ	1	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.1.3 พฤติกรรมองค์กร	2	สามารถนำมาใช้ได้
2.1.4 การจัดการดำเนินการ	2	สามารถนำมาใช้ได้
2.1.5 การตลาด	1	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.1.6 ธุรกิจระหว่างประเทศ	1	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
ภาพรวม	1.40	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.2 ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ		
2.2.1 แนวคิดด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับธุรกิจ	1	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.2.2 การควบคุมภายในสำหรับธุรกิจที่ ใช้คอมพิวเตอร์	2	สามารถนำมาใช้ได้
2.2.3 แนวทางปฏิบัติและมาตรฐานการ พัฒนาระบบธุรกิจ	2	สามารถนำมาใช้ได้
2.2.4 การจัดการเกี่ยวกับเทคโนโลยี สารสนเทศ	1	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.2.5 การประเมินธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์	1	สามารถนำมาใช้ได้
ภาพรวม	1.44	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.3 ความรู้ด้านการบัญชีและความรู้ที่เกี่ยวข้อง		
2.3.1 บัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน	2	สามารถนำมาใช้ได้
2.3.2 การบัญชีบริหาร	2	สามารถนำมาใช้ได้
2.3.3 ภาษีอากร	2	สามารถนำมาใช้ได้
2.3.4 กฎหมายธุรกิจ	1	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.3.5 การสอบบัญชี	1	ต้องการความรู้เพิ่มเติม
2.3.6 การเงินและการจัดการทางการเงิน	2	สามารถนำมาใช้ได้
2.3.7 จรรยาบรรณในวิชาชีพ	2	สามารถนำมาใช้ได้
ภาพรวม	1.69	สามารถนำมาใช้ได้

2.3 ความต้องการพัฒนาตนเอง ผู้ทำบัญชีประเมินตนเองว่าต้องการพัฒนาตนเองด้านมาตรฐานการบัญชีมาก ส่วนด้านมาตรฐานการสอบบัญชีและภาษีอากรอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพของผู้ทำบัญชี การศึกษาส่วนนี้นำข้อมูลส่วนตัวของผู้ทำบัญชีประกอบด้วย ประเภทกิจการที่ทำงาน เพศ สถานภาพสมรส อายุ การศึกษา สถานภาพการทำงานและลักษณะการจัดตั้งกิจการ มาอธิบายผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับศักยภาพของผู้ทำบัญชี โดยใช้ Pearson Chi-Square เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า

- 3.1 อายุ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำงาน
- 3.2 เพศ มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางวิชาชีพ
- 3.3 สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาด้านมาตรฐานการสอบบัญชี
- 3.4 ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาด้านภาษีอากร

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยการประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้เข้ารับการศึกษาอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ทำบัญชี สะท้อนภาพว่ากลุ่มคนเหล่านี้เป็นกลุ่มคนที่ จะอยู่ในอาชีพของผู้ทำบัญชีอีกนาน เนื่องจากอายุอยู่ในช่วง 36-45 ปี ผลการศึกษาเกี่ยวกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมพบว่าช่วงอายุ 30-40 ปี เป็นช่วงอายุที่เหมาะสมกับการเริ่มต้นการประกอบอาชีพอิสระ (Longenecker, Moore and Pethy, 1994 : 13-16) แต่ผู้ทำบัญชีกลุ่มดังกล่าวไม่เปลี่ยนแปลงอาชีพของตนเอง แม้ว่าช่วงอายุจะคาบเกี่ยวระหว่างช่วง 30-40 ปี เนื่องมาจากกลุ่มคนเหล่านี้ผ่านพ้นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจที่ประเทศไทยเผชิญอยู่ แต่ยังคงมีงานทำในกิจการด้วยสถานภาพพนักงาน นอกจากนี้ผู้ทำบัญชียังมีสถานภาพสมรสเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อครอบครัว ไม่ยอมเสี่ยงที่จะหาอาชีพใหม่

ระดับการศึกษาเป็นปัญหาสำคัญของผู้ทำบัญชี เนื่องจากตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 กำหนดว่า "ผู้ทำบัญชี ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและบริษัทจำกัด (ทุนเกิน 5 ล้านบาท สินทรัพย์รวมเกิน 30 ล้านบาท และมีรายได้รวมเกิน 30 ล้านบาท) ต้องมีวุฒิปริญญาตรี (การบัญชี)" ส่งผลให้กลุ่มผู้ทำบัญชีต้องมีการอบรมปรับวุฒิการศึกษาตามประกาศของ

กรมทะเบียนการค้า เพื่อให้สามารถอยู่ในวิชาชีพนี้ต่ออีกระยะเวลาหนึ่ง (8 ปี) จากการสัมภาษณ์ ข้อมูล พบว่าผู้ทำบัญชีมีแนวคิดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอายุสูง จะขอทำงานในวิชาชีพต่อตาม ข้อกำหนดของกรมทะเบียนการค้า แต่กลุ่มที่มีอายุน้อยจะพยายามปรับวุฒิการศึกษาให้สอดคล้อง กับข้อกำหนดดังกล่าว โดยการเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรต่อเนื่อง

จากสภาพการณ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการจะเริ่มจ้างผู้ทำบัญชีในวุฒิการ ศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี เมื่อทำงานได้ระยะหนึ่งผู้ทำบัญชีจะพัฒนาตนเอง โดยการเรียนใน ระดับปริญญาตรี เนื่องจากสถาบันการศึกษาเปิดหลักสูตรทางการบัญชีมีไม่มากนักในภูมิภาค ส่วนที่เปิดในมหาวิทยาลัยเปิดจะได้รับความสนใจเรียนน้อยกว่าสาขาอื่น เนื่องจากผู้เรียนพบว่า การเรียนรู้ทางบัญชีด้วยตนเองเป็นเรื่องยาก

2. คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ทำบัญชี การประเมินผลผู้ทำบัญชีได้ยึด กรอบแนวคิดที่เป็นสากล โดยพิจารณาเป็น 3 ส่วน คือ

2.1 ความสามารถในการทำงาน ผู้ทำบัญชีเป็นผู้มีทักษะการใช้เหตุผล ทักษะในการสื่อสาร และทักษะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ทักษะ ในการปฏิสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนภาพให้เห็นว่า เหตุการณ์ทางธุรกิจ มีความซับซ้อนมากขึ้น ผู้ทำบัญชีไม่สามารถติดตามความซับซ้อนได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้การ แก้ไขปัญหาและการตัดสินใจมีความยุ่งยาก ประกอบกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศทำให้ผู้ทำบัญชีติดตามข้อมูลข่าวสารไม่ทัน รวมทั้งขาดความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนการนำเสนอผลงานของการบัญชีเป็นบทบาทที่มีความสำคัญ เนื่องจาก ผู้บริหารให้ความสนใจใช้สารสนเทศทางการบัญชีในเชิงบริหารงานมากขึ้น ผู้ทำบัญชีมี ความเห็นว่า สารสนเทศทางการบัญชีเป็นข้อมูลเฉพาะด้าน อธิบายให้กลุ่มบุคคลอื่นเข้าใจได้ยาก ทำให้ลดความตั้งใจในการพยายามนำเสนอข้อมูล ส่งผลให้ไม่สามารถสร้างความเข้าใจและการ นำไปใช้ให้แก่ผู้บริหาร

2.2 ความสามารถทางด้านความรู้ทางวิชาชีพ ผู้ทำบัญชีประเมินว่าเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานอยู่ในระดับสามารถนำมาใช้ได้ ส่วนความรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับต้องการความรู้เพิ่มเติม ซึ่งเมื่อวิเคราะห์รายละเอียดพบว่า

- ความรู้ด้านธุรกิจและการจัดองค์กร จะต้องการความรู้เพิ่มเติมทาง ด้านเศรษฐศาสตร์ การวิเคราะห์เชิงปริมาณและสถิติ การตลาดและ ธุรกิจระหว่างประเทศ กลุ่มวิชาเหล่านี้ ทวีความสำคัญมากขึ้นต่อธุรกิจ ที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์ผลกระทบของธุรกิจภาพรวม รวมทั้งการ คาดหวังจากฝ่ายจัดการที่ต้องการให้ผู้ทำบัญชีช่วยหาคำตอบทาง

ตัวเลขทางบัญชีและการเงิน เพื่อช่วยให้ฝ่ายจัดการสามารถกำหนดทิศทาง กลยุทธ์ของกิจการไปได้อย่างถูกต้อง ส่วนการตลาดมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทำให้ต้องติดตามให้ทันต่อองค์ความรู้ใหม่ นอกจากนี้ภาคได้มีธุรกิจที่เชื่อมโยงกับการค้าระหว่างประเทศ ผู้ทำบัญชีจึงให้ความสนใจกับกลุ่มวิชาดังกล่าว

- ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้ด้านนี้เข้ามามีบทบาททางธุรกิจอย่างมาก โดยเฉพาะงานบัญชีมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากระบบเอกสาร เป็นเพิ่มข้อมูล นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามาลดภาระงาน การจัดทำข้อมูลโดยไม่มีระบบเอกสารเข้ามาเกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา ซึ่งผู้ทำบัญชีส่วนมาก (ช่วงอายุ 36-45 ปี) ไม่มีโอกาสเรียนรู้เทคโนโลยีดังกล่าวในช่วงการเป็นนักศึกษา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องค้นหาความรู้เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจ ดังนั้น กลุ่มวิชาความรู้ดังกล่าวค่อนข้างเป็นจุดอ่อนของผู้ทำบัญชี
- ความรู้ด้านการบัญชีและความรู้ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิชาชีพ ส่งผลให้ผู้ทำบัญชีประเมินตนเองว่ามีความสามารถในการใช้ได้ อย่างไรก็ตาม วิชากฎหมายธุรกิจ และการสอบบัญชีซึ่งไม่มีผลทางตรงต่อวิชาชีพ แต่จำเป็นต้องรู้เพื่อการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นจุดอ่อนของผู้ทำบัญชี ซึ่งต้องหาคำความรู้เพิ่มเติม

2.3 ความต้องการพัฒนาตนเอง ผู้ทำบัญชีประเมินจุดอ่อนของตนเอง แสดงความเห็นว่าการพัฒนาตนเองเรื่องมาตรฐานการบัญชี และภาษีอากร เนื่องจากทั้งสองกลุ่มวิชาจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อวิชาชีพของผู้ทำบัญชี การศึกษาต่อเนื่องหลังจากจบการศึกษาแล้วจะช่วยให้ผู้ทำบัญชีมีศักยภาพเป็นที่ยอมรับได้

3. ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพของผู้ทำบัญชี ผู้ทำบัญชีจะมีความเห็นว่าข้อมูลส่วนตัวไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินตนเอง จะมีผลน้อยมาก เพียง 4 ปัจจัย คือ (1) อายุ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำงาน โดยผู้มีอายุน้อยจะประเมินว่าตนเองมีศักยภาพการทำงานสูงกว่า ซึ่งเป็นลักษณะของผู้มีอายุน้อยจะมีความกระตือรือร้นมากกว่า (2) เพศ มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางวิชาชีพ พบว่าเพศหญิงมีความสามารถทางวิชาชีพมากกว่า ซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะงานบัญชีเหมาะสมกับเพศหญิงที่มีความอดทนต่อการทำงาน และความละเอียด ทำให้สนุกกับการทำงานและสนใจกับวิชาชีพ ก่อให้เกิดการพัฒนาทางศักยภาพทางวิชาชีพมากกว่า

(3) สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาด้านมาตรฐานการสอบบัญชี พบว่ากลุ่มผู้แต่งงานสนใจการพัฒนาทางมาตรฐานการสอบบัญชีมากกว่ากลุ่มอื่น และ (4) ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาด้านภาษีอากร พบว่ากลุ่ม ปวท. และกลุ่มจบปริญญาตรี (ไม่ใช่สาขาบัญชี) สนใจกับการพัฒนาตนเองทางภาษีอากรมากกว่ากลุ่มอื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะผลการศึกษา "การประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาผู้เข้ารับการศึกษาอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543" แยกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ เป็นดังนี้

1.1 ผู้ทำบัญชีกลุ่มนี้อายุส่วนมากอยู่ในช่วงทำงาน ดังนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณสมบัติของตนเอง ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการบัญชี ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้เริ่มเข้าสู่กระบวนการ โดยเข้าอบรมภายใต้โครงการฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ซึ่งจะได้รับโอกาสทำงานในวิชาชีพอีก 8 ปี ส่งผลให้กลุ่มผู้ทำบัญชีต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทางบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เปิดหลักสูตรต่อเนื่องทางบัญชีในปีการศึกษา 2545 เพื่อพัฒนาบุคคลกลุ่มนี้

1.2 ผลการประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชี ทำให้ทราบจุดอ่อนที่จะต้องปรับปรุง ซึ่งได้แก่กลุ่มวิชาชีพ คือ กลุ่มความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และกลุ่มความรู้ด้านการบัญชีและความรู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนการประเมินความต้องการพัฒนาตนเองทำให้ทราบแนวโน้มความต้องการพัฒนาทางด้านมาตรฐานการสอบบัญชีและภาษีอากร ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งจะมีการดำเนินการในอนาคต ตามแนวทางการพัฒนาวิชาชีพบัญชีที่กำหนดกรอบ 3 ปี ควรมีการจัดฝึกอบรมภายใต้โครงการการศึกษาต่อเนื่อง เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาของอุษณา (2544) พบว่าหมวดวิชาที่กำหนดให้เรียนได้แก่

1. หมวดวิชาการบัญชี
2. หมวดวิชาการสอบบัญชี
3. หมวดวิชาภาษีอากรและกฎหมาย
4. หมวดวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
5. หมวดวิชาการให้บริการเกี่ยวเนื่องและการให้คำปรึกษา

6. หมวควิชาบริหาร
7. หมวควิชาการพัฒนาบุคคล
8. หมวควิชาความรู้และทักษะพิเศษอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

หมวควิชาดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการของผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลาเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะให้แต่ละหมวควิชาจัดระดับการอบรมเป็น 3 ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน ความรู้ชั้นกลาง และความรู้ชั้นสูง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป เป็นดังนี้

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้ การใช้คำตัวแปรอาจไม่ครอบคลุม เช่น ขาดตัวแปรเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงาน การพัฒนาตนเอง (มีการเพิ่มวุฒิการศึกษาหลังจากการจบวุฒิการศึกษาทางวิชาชีพ) และการวางแผนอาชีพของผู้ทำบัญชี เป็นต้น ซึ่งตัวแปรเหล่านี้จะบ่งชี้ถึงความสามารถในการทำงาน วิชาชีพ และการพัฒนาตนเอง ได้ชัดเจนมากขึ้น

2.2 การประเมินความสามารถในการทำงานวิชาชีพ และการพัฒนาตนเอง เป็นผลการประเมินจากผู้ทำบัญชีเอง ซึ่งส่งผลให้ผลการประเมินขาดความเที่ยงตรงได้ จึงควรกำหนดให้มีการประเมินผลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร นักลงทุน เจ้าหนี้-สถาบันการเงิน หน่วยงานรัฐ เป็นต้น

2.3 การประเมินการพัฒนาตนเอง มีลักษณะเป็นภาพกว้างมากเกินไป ควรมีการกำหนดรายละเอียดที่ผู้ทำบัญชีต้องการประเมินตนเอง เช่น มาตรฐานการบัญชี ควรกำหนดโดยนำมาตรฐานการบัญชีมาสอบถามว่าต้องการพัฒนาให้เข้าใจในมาตรฐานฉบับใด เป็นต้น

สรุป

การประเมินศักยภาพของผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา-กรณีศึกษาผู้เข้ารับการอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 พบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนมากมีลักษณะทั่วไป คือ ทำงานในกิจการประเภทอุตสาหกรรม เป็นหญิง มีสถานภาพสมรส อายุอยู่ในช่วง 36-45 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีแต่ไม่ใช่สาขาการบัญชี มีสถานภาพการทำงานเป็นพนักงาน ทำงานในบริษัทจำกัด ส่วนคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีประกอบด้วย ความสามารถในการทำงานอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ความสามารถทางวิชาชีพอยู่ในระดับนำมาใช้ได้ และความต้องการพัฒนาตนเองทางด้านมาตรฐานการบัญชี

จากลักษณะของผู้ทำบัญชี เป็นกลุ่มคนที่อยู่ในช่วงการทำงาน การพัฒนาตนเองทางวิชาชีพมีความจำเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ผู้ทำบัญชียังประเมินว่าตนเองมีจุดอ่อนในบางทักษะและกลุ่มวิชาชีพ การจัดการพัฒนาในรูปแบบการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทางบัญชี และการพัฒนาทางวิชาชีพมีความสำคัญ

บรรณานุกรม

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ 2542 "การเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ WTO" ปฏิรูป : วิชาชีพ
บัญชี เราพร้อมหรือยัง. เอกสารประกอบการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 16.

คณะทำงานพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา กลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจ (การบัญชี) 254.

คณะอนุกรรมการฝ่ายวิชาการ 2540 "ข้อสรุปวิสัยทัศน์นักบัญชีไทย" วารสารนักบัญชี. ปีที่ 43
ฉบับที่ 3 (เมษายน - กรกฎาคม).

ฉัตร วาสีกุศล 2542 "วิวัฒนาการทางเทคโนโลยี : ผลกระทบต่อวิชาชีพ" ปฏิรูป : วิชาชีพ
บัญชี เราพร้อมหรือยัง. เอกสารประกอบการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 16.

ทบวงมหาวิทยาลัย 2542 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่อง นโยบายส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร
อุดมศึกษา พ.ศ.2542.

ทรงศรี สนธิทรัพย์ 2544 "การศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ และแนวโน้มความต้องการบัณฑิต
ทางบริหารธุรกิจช่วงปี พ.ศ.2544-2546 : กลุ่ม SMEs" วารสารบริหารธุรกิจ. ปีที่ 24
ฉบับที่ 89 (มกราคม - มีนาคม)

ปกรณ์ เจริญภาคกุล 2542 "Professional Accountants แบบไทย ๆ กับ IEGs" ปฏิรูป : วิชาชีพ
บัญชี เราพร้อมหรือยัง. เอกสารประกอบการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 16.

ผ่องพรรณ เจียรวิริยะพันธ์ 2542 "แนวทางพัฒนาหลักสูตรการบัญชีและเงื่อนไขด้านคุณสมบัติ
ให้เป็นระบบสากล" ปฏิรูป : วิชาชีพบัญชี เราพร้อมหรือยัง. เอกสารประกอบการประชุม
นักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 16.

ฝ่ายวิจัยและฝ่ายวางแผน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2543
 "การศึกษาแนวโน้มความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ". Academic Business
 Conference 2000.

ยุพาวดี สมบูรณ์กุล สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร จงพิศ ศิริรัตน์ นันทพงศ์ ศักดิ์เรืองรอง และ
 นงลักษณ์ ชูพล 2543 "การศึกษาแนวโน้มความต้องการบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจใน
 ภาคใต้". วารสารวิทยาการจัดการ. ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม).

สถาบันพัฒนาวิชาชีพการบริหารธุรกิจและภาษีอากร 2544 พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543.

สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ 2544 "มาตรฐานการบัญชีที่ SMEs
 ควรรู้" การผสมผสานความรู้: ความท้าทายของนักบัญชี. เอกสารประกอบการประชุม
 นักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 17.

สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร จงพิศ ศิริรัตน์ และยุพาวดี สมบูรณ์กุล 2544 "สารสนเทศทางบัญชี
 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม : กรณีผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรภาษีอากร"
 วารสารวิทยาการจัดการ. ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม).

สุวิงชัย เมฆะอำนวยชัย 2542 "ความรู้ทางการเงินที่นักบัญชีควรรู้" ปฏิรูป: วิชาชีพบัญชี
 เราพร้อมหรือยัง. เอกสารประกอบการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 16.

สุวรรณ วลัยเสถียร 2544 "มุมมอง นักบัญชี" วารสารนักบัญชี. ปีที่ 47 ฉบับที่ 3
 (เมษายน - กรกฎาคม)

อุษณา ภัทรมนตรี 2544 "ผลกระทบของไอทีต่อการศึกษา" การผสมผสานความรู้: ความท้าทาย
 ของนักบัญชี เอกสารประกอบการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 17.

อุษณา ภัทรมนตรี 2544 รายงานผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาวิชาชีพบัญชี
 สำหรับประเทศไทย เอกสารเผยแพร่.

Blanchard, Kenneth, Schewe, Charles, Nelson, Robert and Hiam, Alexander 1996.

Exploring the World of Business, New York : Worth Publishers.

Hilton, Ronald W. 1999 **Managerial Accounting** 4th edition, New York : Irwin McGraw Hill.

Longnecker, Justin G., More, Carlos W. and Petty, William J. 1997. **Small Business Management : An Enterprenurial Emphasis**. Ohio : South - Western College Publishing.